

Vegetarijanstvo u svetlu teozofije

Ani Besant

*

Vegetarijanstvo i okultizam

Čarls Vebster Lidbiter

Naslov originala:
Vegetarianism in the light of Theosophy
by
Annie Besant
*

Vegetarianism and Occultism
by
Charles Webster Leadbeater

Izdavač: Aleksandar Veličković

Prevod: Aleksandar Veličković
Ivan Đolić

Urednik: Marija Veličković

ISBN 86-86023-03-7

Štampa: Pi-press

Tiraž: 500 primeraka

Pirot, 2006.

Vegetarijanstvo u svetlu teozofije

Naslov predavanja koje ću vam održati večeras pokazuje vam, mislim, ograničenja koja ću u stvari postaviti na oba predmeta pomenuta u njemu, definišući tako granice onoga što ću reći. Govoriću vam o "Vegetarijanstvu u svetlu teozofije". Sad, sigurno je da možete raspravljati o vegetarijanskoj teoriji i praksi sa mnogo raznih stanovišta. Možete sa stanovišta fizičkog zdravlja; možete prema fiziološkim i hemijskim crtama; mogli biste napraviti vrlo jak argument u njenu korist iz veze između nje i upotrebe, ili pre neupotrebe jakog pića, jer upotreba alkohola i korišćenje mesa su međusobno jako blisko povezani, i vrlo su podložni da variraju zajedno u istoj osobi; ili možete da uzmete iz drugih gledišta, poznatih verovatno mnogima od vas po temama koje čitate u vegetarijanskim časopisima i čujete od onih koji govore o vegetarijanstvu. Tako opet i sa teozofijom. Ako bih se bavila njom samom, dala bih jednu impresiju njenog značenja i doktrina, izvodeći za vas, možda, tok njene istorije, dodajući argumente kako razumevanju njenog generalnog učenja, tako i o vrednosti njene filozofije za čoveka. No ja ću uzeti dve teme koje su u međusobnom odnosu, i taj odnos znači da ću pokušati da dam nekima od vas, koji su vrlo verovatno već vegetarijanci, argumente za mišljenje koji vam mogu biti manje poznati od onih na koje se vegetarijanizam uopšteno oslanja. I takođe ću pokušati da pokažem onima među vama koji nisu vegetarijanci, sa teozofske tačke gledišta, da postoje argumenti koje treba predočiti, drugačiji od onih koji se bave ishranom tela, hemijskim ili fiziološkim pitanjima, ili čak odnosom prema

prometu pića – razmišljanje potpuno drugačije od toga, i vredno verovatno posebno zbog svoje različitosti; baš kao što možete dovesti sveže snage nekoj vojsci koja se već bori protiv značajne prevage.

Vegetarijanstvo o kome ću ja raspravljati večeras je ono koje bi bilo blisko svima vama kao suzdržavanje od svih vrsta hrane koja podrazumeva ubijanje životinja, ili surovost nanetu životinji. Neću izvesti nijedan poseban niz dokaza, kao onih koji mogu načiniti podele među vegetarijancima. Neću raspravljati o cerealijama, niti o voću, niti o mnoštvu dijeta koje formiraju tako mnogo diskusija u današnje vreme. Izvešću jasno načelo o suzdržavanju od svih vrsta životinjske hrane, i pokušaću da pokažem razloge za takvo uzdržavanje koje može biti izvučeno iz učenja teozofije, koje može biti potvrđeno takvim pogledom na svet i od čoveka koji je poznat pod tim imenom.

Moram da kažem pre iznošenja sadržaja da, dok verujem da je sadržaj koji iznosim potpuno valjan sa stanovišta teozofije, nemam prava da obavezujem *Teozofsko društvo* kao celinu da prihvati taj sadržaj, jer, kao što mnogi od vas znaju, mi ne tražimo od osoba koje ulaze u *Teozofsko društvo* da prihvate doktrine koje su poznate pod opštim nazivom *teozofija*. Od njih samo tražimo da prihvate doktrinu univerzalnog bratstva, i da tragaju za istinom, na neki način u duhu saradnje pre nego takmičarskom. To jest, tražimo od naših članova da ne napadaju agresivno religije ili drugačije poglede svojih suseda, već treba da pokažu isto poštovanje prema drugima kao što očekuju da će drugi pokazati prema njima u izražavanju svojih stavova. Sa tom jednom obavezom smo zadovoljni. Mi ne pokušavamo da namećemo teozofske poglede onima koji ulaze. Oni među nama, koji veruju da su oni istiniti, imaju veru u snagu same istine i stoga ostavljamo naše članove potpuno slobodnim da ih prihvate ili odbace. Pošto je to tako, razumećete da govoreći ne obavezujem

Društvo. Pogledi koje izražavam su izvučeni iz filozofije koje se može ili ne mora držati ni jedan individualni član naše zajednice.

Sada, prvi predmet rasprave za koju ću tražiti vašu pažnju u vezi sa vegetarijanstvom u svetlu teozofije, je ovo: teozofija posmatra čoveka kao deo velikog evolutivnog niza; ona uzima u obzir čovekovo mesto u svetu kao kariku u moćnom lancu, lancu koji ima svoju prvu kariku u manifestaciji samog božanskog života, koji ide nadole, kariku po kariku, kroz velike hijerarhije ili klase evoluirajućih duhovnih inteligencija, koje, spuštajući se nadole na taj način iz njihovog božanskog izvora kroz duhovne entitete, tako uključuju sebe u manifestaciju koju znamo kao naš vlastiti svet, koji je samo izraz božanske misli i prožet je skroz naskroz tim božanskim životom; i da sve što nazivamo zakonom je izraz te božanske prirode; da je sve izučavanje manifestacije zakona izučavanje tog božanskog uma u prirodi; tako da na svet treba gledati, ne kao na, u biti, materiju i silu, što je stanovište materijalističke nauke, već u biti kao život i svest koji se uključuju radi manifestacije u ono što prepoznajemo kao materiju i kao silu.

Onda, počevši sa tom idejom i iscrtavajući ono što možemo zvati tom involucijom života do njegove najniže tačke, dolazimo do mineralnog carstva; odatle ka životu koji radi na gore, tj. u jednom uzdižućem ciklusu namesto silazećeg – materija postaje sve više i više savitljiva pod silom tog novog evoluirajućeg života, postajući sve više i više plastična – dok se od mineralnog ne razvije u biljno. Onda, na izvestan način, radeći u biljnom carstvu, materija postaje još više plastična i stoga više u stanju da izrazi život i svest koji deluju unutar nje, i dolazimo do razvoja životinjskog carstva, sa svojim još više diferenciranim energijama, sa svojom rastućom kompleksnošću organizacije, sa svojom povećanom snagom za osećanje prijatnosti i bola, i iznad svega, sa svojim uvećanjem individualizacije. Ta stvorenja postaju sve više i više vrsta

individua, postajući sve više i više odvojena u svojoj svesnosti, počinjući da pokazuju seme više svesti; taj osnovni život, koji je prisutan u svemu, postaje sposoban da se izrazi kompletnije u tim više organizovanim nervnim sistemima, i bivajući, na određeni način, izvežban u tome brojnijim reakcijama na kontakte sa spoljnim univerzumom. Onda, i dalje se uspinjući, život nalazi dalju, daleko višu manifestaciju u ljudskom obliku, i taj ljudski oblik je nadahnut životom Duše i Duha – Duše koja se kroz telo manifestuje kao um, i Duha koji evolucijom Duše postepeno ulazi u manifestaciju u taj spoljašnji univerzum.

Tako čovek, sposobnošću te Duše koja postaje samosvesna, putem moći te više evolucije – najviše koja postoji u materijalnom obliku u našem svetu – je, kako stvari stoje, najviši izraz tog evoluirajućeg života; on mora, stoga, takođe biti najsavršeniji izraz te stalno rastuće manifestacije zakona. Zbog volje koja se razvija u čoveku, koja ima snagu izbora, koja je sposobna da kaže: "Ja ću", ili "Ja neću", koja sebe odvaja od nižih oblika živih stvorenja samom tom snagom sebe-svesne odluke, koja, upravo zato što je blizu izraza božanskog, pokazuje te znake misli, spontane akcije, što su karakteristike višeg života koji evoluira u materiji – upravo zbog svega toga, čovek ima dvostruku mogućnost, veću odgovornost, višu ili nižu sudbinu. On ima tu snagu izbora. Taj zakon koji je u nižim oblicima života utisnut u oblik i kome se oblik pokorava, kako stvari stoje, prinudnim putem; zakon koji u mineralnom svetu ne ostavlja nikakav izbor atomima minerala; koji je, u biljnom svetu opet, prinudni zakon, razvijajući ga po tačno određenim linijama, bez, koliko smo u stanju da procenimo, mnogo snage otpora; što u životinjama govori kao instinkt, kome se životinja pokorava, i neprestano pokorava; taj zakon, kako sledimo opšti poredak, kada dospe da se bavi čovekom, nalazi promenu.

Čovek je nepravilan elemenat u prirodi; čovek je taj koji, mada ima više sposobnosti, izaziva nesklad u ovom carstvu

zakona; čovek je taj koji, upravo silom svoje razvijene volje, ima snagu da se postavi protiv zakona i, takoreći, bude neko vreme protiv njega držeći se svog sopstvenog. Na duge staze zakon će ga slomiti. Uvek kada se postavi protiv njega, zakon se potvrdi bolom koji nanosi; on ne može zaista da ga prekrši, ali može da izazove nered, može da izazove nesklad, može, tom svojom voljom, odbiti da sledi najviši i najbolji, i da namerno izabere niži i gori put. I baš zbog te snage, snage izbora – on ima više mogućnosti nego što leže pred mineralnim, biljnim, ili životinjskim svetom. Jer to je viši tip harmonije postaviti sebe svesno u jedinstvo sa zakonom nego što je to biti jednostavno jedno oruđe pokretano njime bez snage volje koja svesno bira više; i stoga je čovek u toj poziciji: on može pasti niže od zveri, ali se takođe može podići neizmerno više. Stoga, dobija odgovornost da bude trener nižoj prirodi, vaspitač nižoj prirodi, da takoreći postepeno oblikuje svet u više oblike bivanja i uzvišenije tipove života. Čovek gde god ide, treba da bude svima prijatelj, svima da pomaže i da sve voli, izražavajući svoju prirodu, koja je ljubav, u njegovom svakodnevnom životu i donoseći svakom nižem stvorenju ne samo kontrolu koja se može koristiti za poučavanje, već takođe i ljubav koja se može upotrebiti da se uzdigne to niže stvorenje na skali bića.

Primenimo onda taj princip čovekovog mesta u svetu, namesnika u vrlo stvarnom smislu, vladara i gospodara sveta, ali sa snagom da ili bude loš vladar ili dobar i odgovoran celom univerzumu za način na koji koristi tu snagu. Posmatrajmo onda čoveka u odnosu prema životinjama sa te tačke gledišta. Jasno, ako ćemo gledati na njega u toj poziciji, kako ih ubija radi vlastitog zadovoljenja, onda to zaista nije u redu. On nije tu da među srećnim stvorenjima u šumama unosi nesreću i strah, užas, grozu, noseći razaranje gde god ide; on nije tu da se naoruža udicom i puškom, i drugim oružjima koja je u stanju da napravi, setite se, samo sposobnošću uma koji je razvijen u

njemu. Prostituišući te više snage uma da bi načinio sebe smrtonosnijim neprijateljem drugim osjetljivim stvorenjima koja dele svet sa njim, on koristi um (koji bi tu trebalo da bude da pomogne i da vežba niže) da donosi nove oblike nesreće i destruktivne energije u svim pravcima. Kada vidite čoveka da ide među životinjama, one beže pred njim, jer iskustvo ih je naučilo šta znači sresti čoveka. Ako on ode u neki izolovani deo zemlje gde je ljudsko stopalo retko kročilo, tamo će naći životinje bez straha i prijateljski nastrojene, i može da ide među masama njih i one neće odskočiti od njegovog dodira. Uzmite potvrde - čitaćete o putnicima koji su išli u neku oblast gde čovek nije dosad prodro, i pročitajte kako može da hoda među masom ptica i drugih stvorenja kao prijatelj sa prijateljima. I samo onda kada on počne da koristi prednost njihovog poverenja da ih obori, samo tada, one uče lekciju nepoverenja, straha, bežanja od njegovog prisustva. Tako da u svakoj civilizovanoj zemlji, gde god ima ljudi, u polju ili šumi, sve živo beži na zvuk njegovog koraka; i on nije prijatelj svakog stvorenja već neko ko donosi strah i uzbunu, i one beže od njegovog prisustva.

A opet bilo je nekih ljudi iz kojih je zračio tako jak duh ljubavi, da su se živa stvorenja iz polja i šume skupljala u gomili oko njih gde god su išli; ljudi kao Sv. Franja Asiški, za koga je rečeno da su, dok je šetao šumom, ptice letele ka njemu i sletale na njegovo telo, tako su jako osećale ljubav koja je bila oko njega kao oreol gde god bi kročio. U Indiji ćete takođe naći ljude u kojima je viđen taj isti duh ljubavi i saosećanja, i u šumama i džungli, na planini i u pustinji, oni mogu ići gde god hoće, čak ih ni divlje zveri neće taći. Mogla bih vam ispričati priče o jogijima tamo, bezopasnim u svakom aktu mišljenja i života, koji bi išli kroz džungle gde se tigrovi provlače, i tigar bi ponekad došao i legao pred njihova stopala i liznuo njihova stopala, bezopasno kako bi samo mače moglo biti, suočeno sa duhom ljubavi. I tako bi moglo biti sa svim živim stvarima;

tako bi bilo, da smo prijatelji umesto neprijatelja. I mada bi, uistinu, sada trebalo mnogo vekova da se ispravi zlo krvlju obojene prošlosti, još uvek je moguće popraviti, prijateljstvo bi moglo biti izgrađeno, i svaki čovek, koji je u životu prijatelj sa nižim stvorenjima, dodaje svoj udeo ljubavi u svetu, koja će na kraju sve stvari pokoriti sebi.

Pređite sa te dužnosti čoveka kao vladara sveta na sledeću tačku koja u teozofskom učenju zabranjuje ubijanje živih bića. Neki od vas možda znaju da je deo našeg učenja da je fizički svet prožet i okružen suptilnijim svetom sačinjenim od materijala o kome govorimo kao "astralu", da u tom, suptilnom materijalu – koji se može nazvati eterom ako vam je to ime bliže – sile posebno imaju svoje boravište; da u tom svetu imate odraze i slike onog što se dešava na materijalnom planu; da misli tu takođe uzimaju lik, kao i akcije koje se tamo odslikavaju, i taj astralni svet leži između materijalnog sveta i sveta misli. Svet misli, pun ljudskih misli, šalje dole te snažne energije u astralni svet; tamo one uzimaju lik, koji deluje na fizičko. To je ono što tako često oseti "osetljiva" osoba. Kada ona dođe u određenu dvoranu, kuću, grad, u stanju je da vam kaže, suptilnim osećajem koji neće moći da objasni, nešto od opštih karakteristika atmosfere te kuće, ili dvorane ili grada – da li je to za nju čisto ili prljavo; da li je to za nju prijateljsko ili neprijateljsko; da li deluje na nju zdravo ili ometajuće. Jedan od načina na koji možete prepoznati delovanje ovog astralnog sveta je povezujući ga sa svojom mišlju, kao što nauka počinje da povezuje etar, sa svim magnetnim strujama, i svim električnim delovanjem. Uzmite na primer, delovanje koje govornik ima na masu. To je zavisno od prisustva te eterične materije u kojima magnetne sile deluju, tako da izgovorena rečenica koja je napunjena magnetizmom govornika ima potpuno drugačiji efekat na one do čijih ušiju to dopire nego ako oni pročitaju istu rečenicu smireno, kako je izgovorena, u novinama ili knjizi. Zašto? Jer snaga govornika, uzimajući

oblik u toj suptilnoj materiji koja je medijum između njega i slušalaca, počne da vibrira prema njegovim vibracijama; njegov magnetizam je puni, šalje u talasima i ti talasi udaraju na sličnu materiju u telima slušalaca i talas dobija zamah preko dvorane, i ta vibracija jedne misli za trenutak čini da svi koji su tamo osećaju njenu snagu na isti način, mada možda neće tako osećati posle toga. Opet i ponovo, obraćajući se ljudima – govoreći, mislim, sa govornice – kada je jaka magnetna sila, ponećete ljude kojima se obraćate, mada se oni možda i ne slažu sa argumentima koje im dajete i videćete da neko ludo aplaudira, neko za koga znate da je protivan misli koju tada izražavate. Sretnete ga sledećeg dana i videćete da je veoma ljut na sebe jer je dopustio da bude ponesen na trenutak. Šta je to učinilo? To je ta magnetna naklonost, to pokretanje etera u talasima, koji udaraju na njega kao što udaraju na druge, pa i telo i mozak reaguju na vibracije i na neko vreme su pod vlašću te magnetne sile govornika.

Sad, uzimajući to – što je samo jedna ilustracija, da vam pokažem šta mislim pod tom astralnom materijom i način na koji se to pokreće u vibraciju magnetnim strujama – mislite o astralnoj materiji na trenutak sa stanovišta teozofije kako prožima i okružuje naš svet; onda prenesite vaše misli u klanicu. Pokušajte da odredite, ako možete, maštom – ako niste bili dovoljno loše sreće da je vidite u stvarnosti – nešto od žestine i emocija koje se tamo javljaju, ne na trenutak u čoveku koji ubija – baviću se njim kasnije – već u životinjama koje bivaju ubijane! Primećujem strah koji ih pogađa kada osete miris krvi! Vidite muku, strah i užas sa kojim se one bore da pobegnu čak i od mesta kome ih vode! Sledite ih, ako imate hrabrosti da to učinite, pravo u klanicu, i vidite kako ih ubijaju, a onda pustite svojoj mašti da ode korak dalje, ili, ako imate finu sposobnost da osećate astralne vibracije, pogledajte i zapamtite šta vidite: slike terora, straha, užasa, kako život iznenada biva istrgnut iz tela i životinjska duša sa tim strahom,

sa tim užasom, izlazi u astralni svet da boravi tamo priličan period vremena pre nego što se raspadne i isčezne. I zapamtite da gde god se ovo ubijanje životinja odvija, tu stvarate žarište za svu tu žestinu užasa i terora i da to deluje na materijalni svet, da to deluje na umove ljudi i da svako ko je osetljiv, dolazeći u blizinu takvog mesta, vidi i oseća te strašne vibracije, pati od njih i zna otkud one.

Sad, pretpostavimo da idete u Čikago – uzimam tu ilustraciju jer sam tamo lično jako osetila taj efekat. Čikago, kao što znate, je istaknut grad po ubijanju, to je grad u kom imaju, pretpostavljam, najrazrađenije aranžmane za ubijanje životinja koje je ljudska umnost dosad izmislila, gde se to obavlja mašinama naveliko i gde se nebrojeno mnoštvo stvorenja ubija iz nedelje u nedelju. Niko ko je imalo osetljiv, još manje neko ko je treningom neka od tih unutarnjih čula probudio, ne može proći, ne samo kroz Čikago, već miljama od Čikaga, a da ne bude svestan dubokog osećaja depresije koji se spušta na njega, osećaja stegnutosti, takoreći, od zagađenosti, osećaja užasa koji se u početku ne razaznaje jasno niti se njegov izvor odmah vidi. Sad, ovde govorim samo o onome što znam. I, evo moga iskustva. Kada sam išla u Čikago, čitala sam, imam običaj da to činim u vozu i nisam ni znala da sam stigla prilično blizu grada – jer je mesto tako veliko da se proteže mnogo dalje nego što stranac može da zamisli i treba mnogo više da se stigne do centra nego što to može da se zamisli – i iznenada sam postala svesna, kako sam sedela u vozu, tog osećaja potištenosti koji se spustio na mene; nisam ga u početku prepoznala, zraci misli su bili svuda do grada, ali to je postalo tako jak osećaj da sam počela da tražim i pokušavam da osetim šta je to što je izazivalo takav rezultat i brzo sam našla šta je razlog tome, setila sam se da dolazim u veliku klanicu Sjedinjenih Američkih Država. Bilo je kao da se ulazi u fizički zastor od tame i patnje – taj psihički i astralni rezultat je bio, takoreći, prekrivka koja je prekrila taj moćni grad. I

kažem vam, da za one koji znaju bilo šta od nevidljivog sveta, to neprestano ubijanje životinja poprima vrlo ozbiljan vid, pored svih drugih pitanja koja se mogu dodati da se to rasvetli, jer to neprestano dodavanje tih magnetnih uticaja straha, užasa, ljutnje, žara i odmazde, deluje na ljude među kojima se odvija i teži da ogrubi, teži da degradira, teži da zagadi. Nije to samo telo koje je isprljano mesom životinja, to su i suptilne snage čoveka koje takođe dolaze u to područje zagađivanja i mnogo, jako mnogo surove strane gradskog života, surove strane života onih koji su u vezi sa ubijanjem, dolazi direktno od tog odraza iz astralnog sveta i ceo taj strašni protest dolazi od pobešlih života ubijenih životinja.

Rekla sam da je tamo to bilo, odvojeno od čoveka koji kolje. Ali imamo li prava da ih ostavimo van razmatranja kada se bavimo pitanjem ishrane mesom? Jasno je da ni vi ni ja ne možemo da jedemo meso sem ako ili ne zakoljemo sami ili ne damo nekom drugom da to učini za nas; stoga, mi smo direktno odgovorni za bilo koju količinu propadanja moralnih osobina kod čoveka na koga prebacujemo taj posao klanja jer smo suviše osetljivi i prefinjeni da to učinimo sami. Uzmimo sada slučaj klaničara. Pretpostavljam da se niko ne bi zalagao da je to posao koji bi sam rado prihvatio, ako bi bio obrazovan ili prefinjen muškarac ili žena – ne znam zašto bi žene bile isključene iz ovoga, jer se naveliko ističu među onima koji jedu meso. Pretpostavljam da bi samo nekoliko muškaraca ili nekoliko žena bilo voljno da ode i uhvati bilo ovcu ili goveče i lično zakolje stvorenje u cilju da može da jede. Oni priznaju da to ima na osobu koja to čini određen ogrubljujuć uticaj. To je jako mnogo priznato u zakonu, pouzdano u Sjedinjenim Državama – ne znam da li je ovde isti zakon – ni jednom kasapinu nije dozvoljeno da bude u poroti na suđenju za ubistvo; nije mu dozvoljeno da učestvuje u takvom suđenju, prosto jer njegov stalni kontakt sa klanjem se smatra da donekle zatupljuje njegovu osetljivost u vezi sa tim, tako da

široj SAD ni jednom čoveku po zanimanju kasapina, se ne dozvoljava da učestvuje u poroti u suđenju za ubistvo. Taj zakon nije ograničen na SAD, ali, kao što kažem, ne znam da li je to zakon i u Engleskoj. To je vrlo jasno i nedvosmisleno: da ako odete u grad kao što je Čikago i ako uzmete tamošnji sloj kasapina, utvrdićete da je broj kriminalnih prekršaja iz nasilja u tom sloju veći nego u bilo kom drugom sloju društva, da je korišćenje noža daleko uobičajenije i to je bilo zapaženo – sada govorim o činjenicama koje sam sakupila u Čikagu – bilo je zapaženo da je to korišćenje noža obeleženo jednom posebnom karakteristikom, naime, da je udarac zadan u besu od tih uvežbanih koljača gotovo uvek fatalan, jer instinktivno oni dodaju osobeno uvrtanje rukom na koje su stalno naviknuti u svom svakodnevnom ubijanju životinja. Sad, u Čikagu, je to zapaženo kao činjenica, ali to izgleda ne znači u umovima ljudi nikakvu moralnu odgovornost za njihov udeo u razvoju tog vrlo neprijatnog tipa ljudskih bića. A tako i u vezi sa celim pitanjem klanja u tom gradu i bilo gde drugde.

Da li vam je ikada palo na pamet kao etičko pravilo da nemate prava da stavljate na drugo ljudsko biće radi vlastite koristi dužnost koju niste spremni sami da izvršite? To je sve sasvim dobro za neku nejaku, osetljivu i rafiniranu damu da bude ponosna na svoju osetljivost i rafiniranost, da izbegava svaku pomisao, recimo, da izađe na čaj sa kasapinom, da sigurno jako neodobrava pomisao njegovog dolaska u njen salon, da potpuno izbegava ideju druženja sa takvim osobama – "Tako grubo, znate, i tako neprijatno". Zaista je tako, ali zašto? Da bi ona mogla da jede meso, da bi mogla da zadovolji svoj apetit; i ona stavlja na drugu osobu ogrubljanje i okrutnost koju sama izbegava u svojoj rafiniranosti, dok uzima za zadovoljenje vlastitog apetita plodove ogrubljanja njenog bližnjeg. Sada, usuđujem se da primetim da ako ljudi žele da jedu meso, treba da ubijaju životinje za sebe, da nemaju prava da degradiraju druge ljude tom vrstom rada. Niti treba da kažu

da ako ne čine to, klanje bi se i dalje nastavilo. To nije način izbegavanja moralne odgovornosti. Svaka osoba koja jede meso uzima udeo u toj degradaciji svojih bližnjih; na njemu ili na njoj lično leži deo i lično leži odgovornost. I ako je ovaj svet svet zakona, ako je tačno da se zakon ne upotrebljava samo u fizičkom, već takođe i u mentalnom, moralnom i duhovnom svetu; onda svaka osoba koja ima udela u zločinu ima takođe udela u kazni koja sledi u stopu zločin i tako se u svojoj vlastitoj prirodi ogrubljuje brutalnošću koju neophodno pravi svojim udelom u rezultatima koji odatle dolaze.

Postoji druga stvar za koju su ljudi odgovorni u dodatku njihovoj odgovornosti za ubijanje vrsta. Oni su odgovorni za sav bol koji nastaje zbog ishrane mesom i koji je nužan u korišćenju osetljivih životinja za hranu; ne samo užasi klanice, već takođe i prethodni užasi železničkog transporta, brodova i broskog transporta; sve izglednjivanje i žeđ, i dugotrajna muka zbog straha kroz koji ta nesrećna stvorenja moraju da prođu radi zadovoljenja čovekovog apetita. Ako hoćete da saznate nešto o tome, idite dole i pogledajte stvorenja koja je doveo neki od brodova, i videćete strah, videćete bol, koji je primetan na licima tih naših nižih bliskih stvorenja. Kažem da nemate prava da ga nanosite, da nemate prava da budete učesnik u tome, da sav taj bol deluje kao zapis protiv čovečanstva i oslabljuje i zadržava ceo ljudski rast; jer ne možete da odvojite sebe na taj način od sveta, ne možete da izolujete sebe i nastavite da se razvijate dok druge gazite dole. Oni po kojima gazite zadržavaju vaš vlastiti napredak. Ta muka koju izazivate je, na neki način, glib koji prianja za vaše noge kada bi da se uzdignete; jer moramo da se uzdignemo zajedno ili da padnemo zajedno i sva muka koju nanosimo osetljivim bićima oslabljuje našu ljudsku evoluciju i čini napredak čovečanstva, ka idealu koji teži da ostvari, sporijim.

Gledajući na stvar iz ove široke perspektive, udaljavamo se od svih manjih razloga oko kojih nastaju diskusije,

udaljavamo od svih pitanja kao - da li je meso hranljivo ili ne, da li ono pomaže ljudskom telu ili ne; i zauzimamo našu osnovu temeljno na toj čvrstoj poziciji; da ništa što zadržava rast i napredak sveta, ništa što doprinosi njegovoj patnji, ništa što uvećava njegovu muku, ništa što sprečava njegovu evoluciju ka višim oblicima života, nije moguće opravdati, čak i kad bi moglo biti pokazano da je fizička jačina čovekovog tela uvećana tim putem. Ovim napred rečenim dobijamo valjano i čvrsto stanovište sa koga se može raspravljati. Onda možete da nastavite, ako želite, da dokazujete činjenicu da za fizičku snagu nije potrebna takva vrsta hrane; ali ja bih radije uzela moje čvrsto stanovište na višem nivou: to jest, na evoluciji više prirode svuda i harmoniji što je čovekova dužnost da je uveća i konačno učini savršenom u svetu.

Možete da primetite da sam u svim ovim tačkama, takoreći, dokazivala od spolja pojedincima koji jedu meso; nisam, stoga, zahtevala uzdržavanje radi ličnog poboljšanja, radi ličnog razvoja, radi ličnog rasta. Stavila sam to na više osnove dužnosti, saosećanja, altruizma, na te suštinske kvalitete koji označavaju višu evoluciju sveta. Ali takođe imamo pravo da se okrenemo pojedincu i vidimo kakvu vezu sa njim, njegovim telom, umom, njegovim duhovnim rastom, ovo pitanje ishrane mesom ili uzdržavanje od mesa može imati. A to ima vrlo realnu vezu. Potpuno je tačno, što se tiče tela, kada gledate na njega kao na jedan instrument uma, kada gledate na njega kao na ono što će se razviti u jedan instrument Duha, savršeno je tačno da je to stvar od velike važnosti koju određenu vrstu hrane vi dajete telu za koje ste zaduženi. I tu nastupa teozofija i kaže: ovo telo koje nastanjuje Duša je jedna neizmerno prolazna stvar; sačinjeno je od sitnih delova, od kojih je svaki jedan život i ti životi su neprestano u izmenama, neprestano prelaze od jednog tela do drugog, tako da dobijate veliko strujanje, takoreći, od delova koji idu od tela do tela i vršeći uticaj, kako padnu na njih, na sva ta tela, utičući na njih

ili dobro ili loše. Nauka, upamtite, isto počinje da prepozna je to kao istinu. Nauka je, proučavajući zarazne bolesti, otkrila da se zaraze neprestano šire pomoću tih sitnih organizama o kojima govori kao o mikrobima; još nije prepoznala da je celo telo sačinjeno od sitnih živih stvorenja koja dolaze i odlaze svakog časa našeg života, koje grade naše telo danas, telo nekog drugog sutra, odlazeći i dolazeći neprestano; neprestana razmena se odvija između tih tela čoveka, žene, životinja, dece, i tako dalje.

Sada pretpostavimo na trenutak da gledate na telo sa tog stanovišta, prvo, opet će doći vaša odgovornost prema vašim bližnjim. Ti maleni životi koji grade vaše telo uzimaju na sebe otisak koji stavljate na njih dok su vaši; hranite ih i negujete, i to utiče na njihove osobine; dajete im ili čistu ili nečistu hranu; ili ih trujete ili ih činite zdravim; i kako ih hranite oni odlaze od vas, i nose od vas telima drugih te karakteristike koje su sakupili dok su živeli na vaš račun; tako ono što čovek jede, ono što pije, nije važno samo za njega, već za celu zajednicu čiji je taj čovek deo; i svaki čovek koji u svojoj ishrani ili piću ne pazi da bude čist, uzdržan i umeren, postaje žarište fizičkog zla na mestu na kome je i teži da zatreuje svoje bližnje i učini njihove životne snage manje čistim nego što bi trebalo da budu. Ovde i zbog mesa i zbog pića dolazi velika odgovornost. Jasno je da priroda hrane vrlo opsežno utiče na fizički organizam i daje, na određeni način, fizičko oruđe za ispoljavanje jednog ili drugog svojstva. Sad, kvaliteti borave u Duši, ali se manifestuju putem mozga i tela, stoga materijali od kojih su mozak i telo sačinjeni predstavljaju stvar od vrlo velike važnosti, jer kao što svetlo koje sija kroz obojeni prozor prolazi kroz njega obojeno i više nije belo, tako kvaliteti Duše radeći kroz mozak i telo uzimaju nešto od osobina mozga i tela i manifestuju svoje stanje karakteristikama sličnim tom mozgu i tom telu.

Sada, pretpostavimo da posmatrate na trenutak neku od životinja u vezi sa njenom hranom; nalazite da je u skladu sa njenom hranom, takve su i osobine koje pokazuje. Šta više, ako uzmete psa, nalazite da možete učiniti tog psa ili krotkim ili divljim prema prirodi hrane kojom ga namirujete. Sad, dok je to savršeno tačno da je životinja mnogo više pod kontrolom fizičkog tela od čoveka; dok je sasvim tačno da je životinja više plastična pod tim spoljašnjim uticajima od čoveka, koji ima jaču sebe-određujuću volju; i dalje je takođe tačno da, kako čovek ima telo i može da radi samo kroz to telo u materijalnom svetu, on čini svoj cilj ili težim ili lakšim u pogledu osobina Duše, prema prirodi fizičkog organizma koji je ta Duša primorana da koristi u svojim manifestacijama u spoljnom svetu. I ako u hranjenu tela on hrani te sićušne živote, koji ga sačinjavaju, hranom koja aktivira, u njima, strasti nižih životinja i njihove niže prirode, onda on pravi grublje i animalnije telo, više sklono da odgovori animalnim impulsima, a manje sklono da odgovori višim impulsima uma. Jer kad koristi u izgradnji vlastitog tela te sitne živote iz tela životinja, tu daje svojoj Duši kao jedan instrument sredstvo za ispoljavanje koje vibrira najlakše po animalnim impulsima. Zar nije dovoljno teško rasti čistog uma? Zar nije dovoljno teško kontrolisati telesne strasti?

Nije li dovoljno teško biti umeren u hrani, piću i svim apetitima koji pripadaju fizičkom sklopu? Nema li Duša već dovoljno težak zadatak, da mi treba da činimo taj zadatak još težim zagađujući instrument kroz koji ona treba da dela i dajući mu materijal koji neće odgovoriti njenim suptilnijim impulsima, već koji spremno odgovara svim nižim strastima animalne prirode kojima je Duša ograničena? I onda, kada se setite da vršite prenos, da kako jedete meso i tako ojačavate te animalne i niže strasti vi utiskujete na molekule svog vlastitog tela snagu takvog reagovanja, treba sigurno da vežbate i pročišćavate svoje telo a ne neprestano da pomažete, takoreći,

da ostane tako osjetljivo na te vibracije koje pripadaju životinjskom carstvu. I kako to činite šaljete ih napolje kao svoje ambasadore svojim bližnjim, čineći njihov zadatak težim, jednako kao i svoj sopstveni, trenirajući te sićušne živote na zlo a ne na dobro; i tako zadatak svakog čoveka koji se bori za više je takođe učinjen težim tim uvećanjem molekula koji vibriraju na niže strasti. I dok je to tačno u najstrašnijem stepenu kod uzimanja alkohola – koji deluje kao jedan aktivan otrov, izlazeći iz svakog ko ga uzima – to je takođe tačno u tom animaliziranju ljudskog tela, umesto njegovog oduševljavanja i produhovljavanja; mi držimo ravan čovečanstva nižom tim neprestanim degradiranjem animalnog sebe.

Kada uzmete onda da razmišljate o evoluciji Duše u vama, koji je vaš cilj u životu? Zašto ste ovde? Zašto živite? Ima samo jedna stvar koja opravdava život čoveka, samo jedna stvar koja odgovara svemu što je najuzvišenije u njemu i daje mu osećaj zadovoljenja i obavljene dužnosti; a to je kada on čini svoj život neprestanom ponudom za pomoć svetu i kad je svaki deo njegovog života tako podešen da svet može biti bolji njegovim prisustvom u njemu a ne gori. U Duši, u mislima, u telu, čovek je odgovoran kako postupa u svom životu. Ne možemo se odvojiti od naše braće; ne treba to da želimo, čak i kad bismo mogli, jer se ovaj svet uspinje polako ka božanskom idealu, i svaka Duša koja prepoznaje tu činjenicu trebalo bi da položi svoju vlastitu ruku za uzdizanje sveta. Vi i ja ili pomažemo svetu naviše ili vučemo svet naniže; svakim danom svoga života mi ili dajemo silu za penjanje naviše ili sprečavamo taj rast naviše; i svaka prava Duša teži da bude pomoć a ne smetnja, da bude blagoslov a ne prokletstvo, da bude među graditeljima sveta a ne među onima koji ga degradiraju. Svaka prava Duša to želi, bila ona uvek dovoljno jaka ili ne da iznese tu želju u delo. I zar ne bismo bar stavili pred nas ideal koji uzdiže koncepciju pomaganja i korili sebe

kad god padnemo ispod toga, bilo u hranjenju tela ili u treningu uma?

Jer meni to izgleda, gledajući na čoveka u svetlu teozofije, da sve što čini život vrednim imati ga, je ta saradnja sa božanskim životom u prirodi, koja postepeno oblikuje svet u uzvišeniju sliku, i čini da raste uvek bliže i bliže savršenom idealu. Kada bismo mogli da učinimo da čovek i žena to vide, kada bismo samo mogli da učinimo da se oni odazovu na misao takve snage sa njihove vlastite strane, kada bi oni samo prepoznali tu božansku snagu koja je u njima za pomaganje u izgradnji sveta, u sudelovanju u razvoju univerzuma, kada bi mogli da shvate da je ovaj svet njihov, postavljen na neki način u njihove ruke i na njihovu brigu, da razvoj sveta zavisi od njih, da je evolucija sveta stavljena na njih, da ako ne pomognu, božanski život sam ne može naći instrumente pomoću kojih bi delao na ovom materijalnom planu – ako bi shvatili to, onda, sa vrlo malim padovima, njihova lica bi bila usmerena nagore; i sa jako mnogo zabluda i grešaka i slabosti i dalje bi bili okrenuti u dobrom pravcu i gledali bi u ideal koji teže da ostvare. A tako u umu i u telu, u njihovom radu u unutarnjem svetu sile kao i u spoljašnjem svetu akcije, vladajuća ideja bi bila: Hoće li ovo moje delo i misao učiniti svet boljim ili gorim, hoće li ga uzdići ili sniziti, hoće li to pomoći mojim blišnjima ili će ih ometati? Hoće li snaga Duše biti iskorišćena da uzdigne ili unizi? Ako je ta misao centralna sila u životu, čak i uz njeno zaboravljanje ili neuspehe, Duša će ponovo započeti trud i odbiti da se preda zato što je tako često padala. Kada bi svi mogli to da činimo i mislimo tako i da pridobijamo druge da takođe to čine, onda bi tuga napustila zemlju, plač, muka i beda osećajnog postojanja bi se umanjili; onda bi od čoveka, koji je postao jedno sa božanskim zakonom, zračila ljubav kroz svet i nosila ga višoj harmoniji. I svako ko okreće svoje lice u tom pravcu, svako ko pročišćava svoju vlastitu misao, svoje sopstveno telo, svoj sopstveni život, je

bližnji-saradnik sa unutrašnjim životom sveta i razvoj njegovog vlastitog Duha će doći kao nagrada za rad koji čini radi pomaganja svetu.

Vegetarijanstvo i okultizam

U govoru o vezi između vegetarijanizma i okultizma, moglo bi za nas biti dobro da počnemo definisanjem naših termina. Svi znamo na šta se misli pod vegetarijanstvom; i mada ih ima nekoliko podvrsta, neće biti neophodno da ih razmatramo. Vegetarijanac je onaj ko ne jede meso. Ima nekih od njih koji prihvataju životinjske proizvode koji se dobijaju ne uništavajući životinji život, kao na primer, mleko, puter i sir (Sir dobijen kiselinjskim postupkom ne oduzima život naših dragih životinja. Ali dobijanje sira uz pomoć mije zahteva ubijanje tek rođenog teleta, rasparanje njegove utrobe i vađenje enzima iz želuca koji se razblažuju i pakuju da bi došli domaćicama kao dobro poznata mija. Na žalost, kod nas se sir uglavnom tako dobija. Prim. prev.) Ima drugih koji se ograničavaju na određene biljne vrste – voće i orahe, možda; ima drugih koji više vole takvu hranu koja se može jesti nekuvana; drugi neće uzimati hranu koja raste pod zemljom, kao što su krompiri, repe, šargarepe itd. Nema potrebe da se interesujemo za te podele, već jednostavno definišemo vegetarijanca kao nekog ko ne uzima hranu koja se dobija ubijanjem životinja – naravno uključujući ptice i ribe.

Kako ćemo definisati okultizam? Reč potiče od latinskog *occultus*, skriven; tako, to je proučavanje skrivenih zakona prirode. Pošto svi veliki zakoni prirode u stvari rade u nevidljivom svetu daleko više nego u vidljivom, okultizam uključuje prihvatanje mnogo šireg pogleda na prirodu nego što se obično uzima. Okultista je, prema tome, čovek koji proučava sve zakone prirode do kojih može da dopre ili za koje može da čuje i kao rezultat njegovog proučavanja on se identifikuje sa tim zakonima i posvećuje svoj život služenju evoluciji.

Kako okultizam gleda na vegetarijanizam? Gleda vrlo povoljno i to iz više razloga. Ti razlozi se mogu podeliti u dve vrste – oni koji su uobičajeni i fizički i oni koji su okultni ili skriveni. Ima mnogo razloga u prilog vegetarijanstvu koji su ovde dole na fizičkom planu i koji bi bili očigledni bilo kome ko bi se poduhvatio teškog zadatka da ispita tu stvar; i to će delovati kod okultnog učenika čak i jače nego kod običnog čoveka. U prilog njima i sasvim izvan njih, okultni student zna za druge razloge koji dolaze iz proučavanja tih skrivenih zakona koje opet većina čovečanstva tako malo razume. Stoga moramo podeliti naše razmatranje tih razloga u dva dela, prvo uzimajući uobičajeno i fizičko.

Čak i ti uobičajeni razlozi mogu se međusobno pod-podeliti u dve vrste – prva sadrži one koji su fizički i takoreći sebični i druga one koji se mogu opisati kao moralna i nesebična razmatranja.

Prvo, onda, da uzmemo razloge u prilog vegetarijanstvu koji se tiču samo samog čoveka, i potpuno su na fizičkom planu. Na trenutak stavićemo na stranu razmatranja efekta na druge – što je neizmerno više važno – i razmišljaćemo samo o posledicama za samog čoveka. Neophodno je da se to uradi, jer jedan od prigovora koji se često iznose protiv vegetarijanstva je da je to lepa teorija, ali takva da je njeno sprovođenje neizvodivo, pošto se misli da čovek ne može da živi bez proždiranja mrtvog mesa. Ta zamerka je iracionalna i zasnovana je na neznanju ili izvrtanju činjenica. Ja lično sam primer njene netačnosti; jer sam živeo bez zagađivanja mesnom hranom – bez mesa, ribe ili živine – poslednjih trideset osam godina i ne samo da sam još živ, već sam bio sve to vreme izvanredno dobrog zdravlja. Niti sam na bilo koji način jedinstven u tome, jer znam nekoliko hiljada drugih koji su učinili istu stvar. Znam neke mlade koji su bili tako srećni da ne budu zagađeni ishranom mesom tokom celog svog života; i oni su upečatljivo manje bolesni od zaraza od onih

koji imaju udela u takvim stvarima. Nesumnjivo postoji mnogo razloga u prilog vegetarijanstvu iz čisto sebične tačke gledišta i to ću staviti prvo, jer znam da će sebična razmatranja imati najjaču privlačnost za većinu ljudi, mada se nadam da u slučaju onih koji proučavaju teozofiju možemo pretpostaviti da će na njih moralna razmatranja koja ću kasnije predložiti uticati mnogo snažnije.

Želimo najbolje

Smatram da od hrane, kao i u svemu drugome, svi mi želimo najbolje koliko je u našoj moći. Trebalo bi da želimo da dovedemo naše živote i stoga našu svakodnevnu hranu, kao ne beznačajan deo naših života, u sklad sa našim težnjama, u sklad sa najvišim što znamo. Trebalo bi da budemo zadovoljni da uzmemo ono što je stvarno najbolje; i ako još ne znamo dovoljno da bi bili sposobni da shvatimo šta je najbolje, onda bi trebalo da nam bude drago da naučimo da tako činimo. Ako razmišljamo o tome, videćemo da je to slučaj i kod drugih predmeta, kao, na primer, u muzici, umetnosti ili književnosti. Učili su nas od detinjstva da ako želimo da imamo razvijen muzički ukus prema najboljim stanovištima moramo birati samo najbolju muziku i ako u početku ne razlikujemo potpuno ili je ne razumemo, moramo biti voljni strpljivo da čekamo i slušamo, dok se na kraju nešto od njene slatke lepote ne spusti u naše duše i počnemo da shvatamo to što u početku nije izazvalo nikakav odziv u našim srcima. Ako hoćemo da shvatimo najbolje u umetnosti ne smemo ispuniti naše oči senzacionalističkim novinama policijskih vesti, ili sa gnusnim odvratnostima koje se pogrešno nazivaju komičnim slikama; već moramo uporno gledati i učiti dok tajna Turnerovog dela ne počne da se otkriva našoj strpljivoj kontemplaciji, ili velika širina Velaskeza dospe u našu moć razumevanja. Tako takođe i u književnosti. Bilo je tužno iskustvo mnogih da je mnogo

najboljeg i najlepšeg izgubljeno za one čija se mentalna hrana sastoji isključivo od senzacionalističkih novina ili jeftinih novela, ili od te prazne mase otpadnog materijala koji je bačen kao šljama na istopljen metal života – kratke novele, romani u nastavcima i odlomci one vrste koji niti poučavaju neznalice, niti ojačavaju slabe, niti razvijaju nezrele. Ako želimo da razvijemo um u našoj deci ne ostavljamo ih njihovom vlastitom nekultivisanom ukusu u svim tim stvarima, već pokušavamo da im pomognemo da razviju uzvišeniji ukus, bio on u umetnosti, muzici ili u književnosti.

Naravno da onda možemo tražiti da nađemo najbolje u fizičkoj kao i u mentalnoj hrani i sigurno moramo naći da to ne bude puki slepi instinkt, već pomoću učenja da razmislimo i prosudimo stvar sa više tačke gledišta. Može biti onih u svetu koji nemaju želju za najboljim, koji su voljni da ostanu na nižim nivoima i svesno i namerno da izgrade u sebi ono što je grubo i degradirajuće; ali sigurno ima mnogo onih koji žele da se uzdignu iznad toga, koji bi rado i željno uzeli najbolje samo kad bi znali šta je to, ili kad bi im bila skrenuta pažnja na to. Ima muškaraca i žena koji su moralno od najviše vrste, koji su ipak bili vaspitani da se hrane uz hijene i vukove u životu, i bili učeni da je njihova neophodna hrana leš ubijene životinje. Potrebna je samo mala misao da nam pokaže da taj užas ne može biti najviši i najčistiji i da ako ikada želimo da se uzdignemo na skali prirode, ako ikada želimo da naša tela budu nezagađena i čista kakvi bi hramovi Gospodara trebalo da budu, moramo odbaciti taj odvratni običaj i da uzmemo naše mesto među veličanstvenim domaćinima koji se bore za napredak čovečanstva – boreći se za najviše i najčistije u svemu, za sebe kao i za svoje bližnje. Hajde da vidimo u detalje zašto je vegetarijanska dijeta izrazito najčistija i najbolja.

1. Više hranljiva

Prvo: jer zeleniš sadrži više hranljivih materija od jednake količine mrtvog mesa. To će zvučati kao iznenađujuća i neverovatna tvrdnja mnogim ljudima, jer su vaspitani da veruju da ne mogu da žive ako se ne uprljaju mesom, i ta zabluda je tako široko rasprostranjena da je teško probuditi prosečnog čoveka iz nje. Mora se dobro razumeti da to nije pitanje navike, ili naklonosti, ili pristrasnosti; to je jednostavno stvar gole činjenice i kao prema činjenicama nije i nikad neće biti dovedena u pitanje. Postoje četiri sastojka neophodna u hrani, svi oni su neophodni za popravku i izgradnju tela, (a) proteini (belančevine); (b) ugljeni hidrati; (c) masti (lipidi); (d) razne vrste soli. To je klasifikacija uobičajeno prihvaćena među fiziolozima, mada neka skorija istraživanja teže da to modifikuju u određenoj meri. (Treba imati na umu da je ovaj tekst pisan početkom 20. veka. Prim. prev.)

Nema sumnje da svi ti elementi postoje u većoj meri u biljkama nego što ih ima u mrtvom mesu. Na primer, mleko, kajmak, sir, orasi, grašak i pasulj sadrže veliki procenat proteina ili belančevina. Pšenica, ovas, pirinač i ostalo zrnevlje, voće i većina povrća sastoje se uglavnom od ugljenih hidrata – to jest, od skroba i šećera. Masti su nađene u gotovo svakoj proteinskoj hrani, i takođe mogu biti uzeti u obliku putera ili ulja. Soli su nađene praktično u svojoj hrani u većoj ili manjoj meri. One su od najveće važnosti u održavanju telesnog tkiva i ono što se zove nedostatkom soli uzrok je mnogih bolesti.

Nekad se tvrdilo da mesna hrana sadrži neke od tih stvari u većoj meri nego povrće i nacrtane su neke tabele na takav način da to sugerišu; ali još jednom, to je pitanje činjenica i mora se sagledati iz te tačke gledišta. Jedini izvori energije u mrtvom mesu su proteinske materije koje se tu nalaze i mast, i kako mast u njemu nema sigurno više vrednosti od drugih masti, jedina tačka za razmatranje su proteini. Sad, mora se zapamtiti da proteini imaju samo jedno poreklo; oni se od

neorganskih polaznih materija pripremaju u biljkama i nigde drugde. (Naravno da životinje prave svoje proteine koji im izgrađuju tkiva ali je smisao napred rečenog da se esencijalne aminokiseline, osnovne gradivne jedinice za izradu proteina, stvaraju u biljkama a ne u životinjama. Životinje i ljudi imaju u svojem mesu sve vrste esencijalnih aminokiselina pa zagovornici jedenja mesa to daju kao argument u prilog jedenju mesa (ali ne zaboravimo da su one u životinje došle iz biljaka). Mnoge biljke, plodovi i zrnevlje koje čovek jede sadrže sve esencijalne aminokiseline, a postoje i vrste biljaka koje nemaju sve esencijalne aminokiseline, neke jednu a neke neku drugu, ali ko je taj ko jede samo jednu vrstu biljke, i to baš onu koja nema sve esencijalne aminokiseline?! Prim. prev.) Orasi, grašak, pasulj i sočivo su daleko bogatiji od bilo koje vrste mesa tim sastojcima i oni imaju tu enormnu prednost da su ti proteini čisti i stoga sadrže svu energiju prvobitno uskladištenu u njima tokom njihovog oblikovanja. U životinjskom telu proteini, koje je životinja apsorbirala iz biljnog carstva tokom svog života, neprestano prelaze nadole u razgradnji; tokom tog spuštanja energija prvobitno uskladištena u njima se oslobađa. Za posledicu, ono što je već iskoristila jedna životinja ne može koristiti druga. Proteini su određeni u nekim od tih tabela po količini azota koje sadrže u sebi, ali u hrani od mesa ima mnogo produkata raspadanja tkiva kao što je urea, mokraćna kiselina i kreatin, od kojih svi sadrže azot i prema tome su procenjeni kao proteini, mada nemaju nikakvu vrednost kao hrana.

Niti je to sve zlo; jer to raspadanje tkiva je nužno praćeno stvaranjem raznih otrova koji se uvek nalaze u mesu svake vrste; i u mnogim slučajevima škodljivost tih otrova je vrlo velika. Tako ćete primetiti da ako dobijete išta hranljivo jedući mrtvo meso, to dobijate jer je tokom svog života životinja konzumirala biljnu materiju. Dobijate manje ove hrane nego što bi trebalo, jer je životinja već iskoristila polovinu od toga, i

dobijate uz nju razne nepoželjne supstance i čak neke prave otrove, koji su naravno očigledno štetni. Znam da ima mnogo lekara koji će prepisati odvratnu dijetu mesom, u cilju da ojačaju ljude i da će često naići na izvestan uspeh; mada se u toj tački ni po čemu ne slažu, jer dr. Milner Fotergil piše: "Sve krvoproliće izazvano Napoleonovom ratobornom sklonošću je ništa u poređenju sa gubicima života nebrojenih osoba koje su potonule u svoje grobove zbog pogrešnog uverenja u pretpostavljenu vrednost goveđe čorbe." U svakom slučaju, ozdravljajući rezultati se mogu lakše dobiti iz biljnog carstva kada je nauka dijete ispravno shvaćena i mogu se dobiti bez užasnog zagađenja i bez svih nepoželjnih propratnih pojava u drugim sistemima. Dozvolite da vam pokažem da o svemu ovome ne dajem neke neosnovane tvrdnje; dozvolite da vam citiram mišljenja doktora, ljudi čija su imena dobro poznata u svetu medicine, tako da možete videti da imam puno pravo za sve što sam rekao.

Nalazimo gospodina Henri Tompsona, člana *Kraljevskog hemijskog društva*, da govori: "Gruba je greška smatrati da je meso u bilo kom obliku neophodno za život. Sve što je neophodno ljudskom telu može se pribaviti iz biljnog carstva... Vegetarijanac može izvući iz svoje hrane sve elemente neophodne za rast i održavanje tela, kao i za stvaranje toplote i snage. Mora se priznati kao činjenica izvan svake sumnje da su neke osobe, koje žive od te hrane, jače i mnogo zdravije. Ja znam kako mnogo preovlađujuća mesna dijeta nije samo puka nepotrebna rasipnost, već izvor ozbiljne nevolje za potrošača." To je jasna izjava poznatog lekara.

Onda se možemo okrenuti rečima člana *Kraljevskog društva*, gospodina Bendžamina Vard Ričardsona, doktora medicine. On kaže: "Mora se pošteno priznati da mereno po težini, biljne supstance, kada su pažljivo odabrane, imaju upadljive prednosti nad životinjskom hranom po hranljivoj

vrednosti. Voleo bih da vidim vegetarijansku i živeti od voća zamisao, stavljen u opštu upotrebu i verujem da će tako i biti."

Poznati lekar, dr. Vilijam S. Plejfer, hirurg, je rekao sasvim jasno: "Životinjska hrana nije potrebna čoveku"; i imamo dr. F. Dž. Sajksa, naučnika, medicinskog zvaničnika za Sv. Pankras, da piše: "Hemija nije u suprotnosti sa vegetarijanstvom, više od biologije. Hrana od mesa sigurno nije neophodna za snabdevanje belančevinama potrebnim za obnavljanje tkiva; stoga dobro odabrana dijeta iz biljnog carstva je savršeno ispravna, sa hemijske tačke gledišta, za ishranu čoveka."

Dr. Fransis Vačer, član *Kraljevskog udruženja hirurga*, član *Hemijskog društva*, primećuje: "Nisam uveren da je čovek bolji fizički ili mentalno ako se hrani mesom."

Dr. Aleksandar Heig, član *Engleskog društva lekara*, glavni lekar jedne od najvećih londonskih bolnica, je napisao: "Da je lako održavati život na plodovima biljnog carstva nema potrebe pokazivati fiziolozima čak i da većina ljudske rase nije neprestano umešana u pokazivanje toga; i moja istraživanja pokazuju, ne samo da je to moguće, već da je to neizmerno povoljnije na svaki način, i daje veću snagu i telu i umu."

Dr. M. F. Kumes, u Američkom stručnom časopisu i novostima iz jula 1902, završio je naučni članak na sledeći način: "Dozvolite mi da izjavim prvo da meso toplokrvnih životinja nije neophodno u ishrani u cilju održavanja ljudskog tela u savršenom zdravlju." On nastavlja da pravi neka dalja zapažanja koja ćemo citirati u našem sledećem poglavlju.

Dekan fakulteta *Džeferson medicinskog koledža* (Filadelfija) je rekao: "Dobro poznata je činjenica da cerealijske kao sastojci dnevne hrane zauzimaju visoko mesto u ljudskoj ekonomiji; one sadrže sastojke u dovoljnoj količini da održe život u njegovom najvišem obliku. Da je vrednost hrane od cerealnih proizvoda bolje poznata to bi bila dobra stvar za rasu.

Nacije žive i uspevaju samo na njoj i time je sasvim pokazano da meso nije neophodno."

Tu imate brojne jasne izjave i sve su one uzete iz napisa poznatih ljudi koji su obavili značajno proučavanje u hemiji hrane. Nemoguće je poricati da čovek može da živi bez te užasne dijeta mesom i osim toga da ima više hranljivosti u jednakoj količini povrća nego u mrtvom mesu. Mogu vam dati mnoge druge navode, ali ovi gore pomenuti su dovoljni i oni su lepi primeri među mnogim drugima.

2. Manje zaraznih bolesti

Drugo: Jer mnoge ozbiljne bolesti dolaze zbog te odvratne navike ždranja mrtvih tela. Ovde opet mogu lako da vam dam dugu listu navoda, ali kao i pre zadovoljiću se sa nekoliko. Dr. Džousaja Oldfield (Josiah Oldfield) M.E.C.S., L.R.C.P, piše: "Meso je jedna neprirodna hrana i zato teži da stvori funkcionalne poremećaje. Kako se dobija u savremenim civilizacijama, zaraženo je takvim užasnim bolestima (koje se prenose na ljude) kao što su kancer, tuberkuloza, groznica, gliste, itd. u jednoj ogromnoj meri. Ne treba se čuditi što je ishrana mesom jedan od najozbiljnijih uzročnika zaraza koje ima devedeset devet od svakih sto ljudi koji se rode."

Gospodin Edvard Sonders nam kaže: "Svaki pokušaj da se pouči čovečanstvo da govedina i pivo nisu neophodni za zdravlje i sposobnost mora biti dobar i mora težiti štednji i sreći; i, kako se bude razvijalo verujem da ćemo čuti manje o gihtu, Brajtovoj bolesti, i problemima sa jetrom i bubrezima kod prethodnog, i manje brutalnosti i prebijanja žena i ubistava kod potonjeg. Verujem da je tendencija ka vegetarijanskoj ishrani i da će biti prepoznata kao podesna i pravilna, i da nije daleko vreme kada će ideja o životinjskoj hrani postati odvratna civilizovanom čoveku."

Gospodin Robert Kristison, doktor medicine, potvrđuje: "Meso i izlučevine životinja zahvaćenih karkunkuloznom

bolešću, analognoj antraksu, su toliko otrovni da su oni koji jedu njihove proizvode podložni teškim patnjama – zaraza uzima oblik ili upale probavnog trakta ili izliva jednog ili više čireva."

Dr. A. Kingsford, sa *Pariskog univerziteta*, kaže: "Životinjsko meso može direktno izazvati mnoge bolne i odvratne bolesti. Sama skrofula, koja je plodan izvor patnje i smrti, vrlo verovatno duguje svoje poreklo navici ishrane mesom. Čudna je činjenica da je reč skrofula izvedena od scrofa, krmača. Što će reći da onaj ko ima skrofulu ima svinjsko zlo."

U njegovom petom izveštaju *Engleskom tajnom veću* nalazimo da profesor Gamdži tvrdi da je jedna petina sve količine konzumiranog mesa dobijena od životinja ubijenih u stanju malignih bolesti; dok profesor A. Vinter Blait, član *Kraljevske akademije hirurga*, piše:

"Ekonomično govoreći, meso kao hrana nije neophodno – i meso ozbiljno zaraženo može se tako pripremiti da izgleda kao prilično zdravo meso. Mnoge životinje sa podmaklim bolestima pluća ne pokazuju golom oku nikakve pojave u mesu koje se razlikuju od normalnog."

Dr M. F. Kumes u gore pomenutom članku, napominje: Imamo mnoge zamene za meso koje nemaju štetne efekte kao hrana životinjske privrede – naime, u stvaranju reumatizma, gihta i svih drugih srodnih bolesti a da ne pominjemo moždanu kongestiju, koja se često završava apopleksijom i bolestima vena jedne ili druge vrste, migrenama i mnogim drugim takvim oblicima glavobolje, koji su proizašli iz prekomerne upotrebe mesa a često se javljaju i kad meso nije prekomerno uzimano. Dr Dž. H. Kelog primećuje: "Interesantno je primetiti da su se ljudi od nauke širom sveta probudili za činjenicu da meso životinja, kao hrana, nije čisto hranljivo, već je pomešano sa otrovnim supstancama, sa osobinama izmeta, koje su prirodan rezultat života životinje. Biljke skladište energiju. Iz biljnog

sveta su – ugalj i drvo – iz kojih se dobija energija koja pokreće naše parne mašine i vuče naše vozove, vozi naše parobrode i obavlja posao civilizacije. Iz biljnog sveta životinje, direktno ili indirektno, crpe energiju koja se manifestuje u životu životinje kroz mišićni ili mentalni rad. Biljke grade; životinje ruše. Biljke sakupljaju energiju, životinje troše energiju. Razni otpadni i otrovni produkti dobijaju se iz manifestacije energije, bilo od lokomotive ili životinje. Radna tkiva životinje su sposobna da nastave svoju aktivnost samo zbog činjenice što su neprestano pročišćavana krvlju, strujom koja nikad ne prestaje da teče kroz njih, odnoseći otrovne proizvode nastale iz njihovog rada onoliko brzo kako nastaju. Venska krv duguje svoje odlike tim otrovima, koje uklanjaju bubrezi, jetra, koža i creva. Meso mrtvih životinja sadrži velike količine tih otrova, čije uklanjanje prestaje u trenutku smrti, dok njihovo formiranje nastaje još neko vreme nakon smrti. Jedan istaknuti francuski hirurg nedavno je primetio da je 'goveđa supa stvarna zamena za otrov'. Inteligentni lekari svuda dolaze do spoznaje tih činjenica, i praktično ih primenjuju."

Ovde opet vidite da nemamo nedostatak dokaza; i mnogi od navoda u pogledu unošenja otrova u sistem putem hrane od mesa, nisu od strane lekara koji su vegetarijanci, već od onih koji još uvek smatraju ispravnim pomalo jesti leševe, ali su u izvesnoj meri proučili naučno tu oblast. Treba upamtiti da mrtvo meso nikad ne može biti u savršeno zdravom stanju, jer raspadanje počinje u trenutku kada je stvorenje ubijeno. Razne vrste proizvoda nastaju u procesu retrogradne promene; svi oni su nekorisni, i mnogi od njih su ustanovljeno opasni i otrovni. U drevnim spisima Hindusa nalazimo vrlo uočljive delove, koji se odnose na činjenicu da čak u Indiji neke od nižih kasta u ranom periodu su počele da se hrane mesom. Izjavljeno je da je u drevna vremena postojalo samo tri bolesti, od kojih je jedna starost; ali da sada, pošto su ljudi počeli da jedu meso, pojavilo

se sedamdeset osam novih bolesti. To nam pokazuje da je ideja da bi bolest mogla doći od proždiranja leševa bila poznata već hiljadama godina.

3. Prirodnije za čoveka

Treće: jer čovek nije prirodno stvoren da bude mesožder; i stoga ta užasna hrana mu ne odgovara. Ovde mi opet dozvolite da vam pružim nekoliko navoda da vam pokažem šta su autoriteti saznali u našu korist o toj stvari. Baron Kjuviej piše: "Prirodna hrana čoveku, sudeći prema njegovoj građi, sastoji se od voća, korenja i povrća"; a Profesor Ei nam kaže: "Čovek sigurno nikad nije bio načinjen da bude životinja mesožder." Gospodin Ričard Oven, član *Kraljevskog društva hirurga*, piše: "Antropoidi i svi četvoronošci dobijaju svoju hranu od voća, zrnevlja i drugih sočnih biljnih tvari, i striktna analogija koja postoji u strukturi tih životinja i čoveka jasno pokazuje njegovu prirodu ishrane voćem."

Još jedan član *Kraljevskog društva*, profesor Vilijam Lorens, piše: "Ljudski zubi nemaju ni najmanje sličnosti sa onima kod mesoždera; i bilo da razmatramo zube, vilice ili probavne organe, ljudska konstitucija liči onoj koju imaju životinje koje se hrane voćem."

Još jednom dr. Spenser Tompson primećuje: "Ni jedan fiziolog ne bi osporio da čovek treba da se hrani biljnom hranom"; a dr. Silvester Graham piše: "Uporedna anatomija potvrđuje da je čovek prirodno životinja koja se hrani voćem, načinjena da opstaje na voću, semenju i skrobnim biljkama."

Poželjnost biljne ishrane neće naravno zahtevati nikakav dokaz nikome ko veruje u inspiraciju svetih knjiga, jer pamtice se da Bog, govoreći Adamu u Edenskom vrtu, je rekao: "Gledaj, dao sam ti svaku biljku sa semenom na površini cele zemlje i svako drvo na kome je plod sa semenkama; da ti bude za hranu." Tek posle čovekovog pada, kad je smrt došla u svet, više degradirajuća ideja hranjenja je došla sa tim, i ako se sad

nadamo ponovnom uspeću ka edenskim okolnostima moramo sigurno početi odbacivanjem nepotrebnog klanja izvođenog u cilju da nas snabde užasnom i degradirajućom hranom.

4. Veća snaga

Četvrto: Jer je čovek jači i zdraviji sa vegetarijanskom hranom. Znam da ljudi kažu: "Bićeš jako slab ako ne jedeš mrtvo meso." U stvari to je neistina. Ne znam da li ima ljudi koji su slabiji zbog ishrane povrćem; ali znam da su se u mnogim skorašnjim atletskim takmičenjima vegetarijanci pokazali snažnijim i izdržljivijim – na primer u nedavnoj biciklističkoj trci u Nemačkoj, gde su svi oni koji su zauzeli visoka mesta u trci bili vegetarijanci. Bilo je mnogo takvih proba, i one su pokazale da, u izjednačenim uslovima, ljudi koji su uzimali čistu hranu su imali više uspeha. Treba da se suočimo sa činjenicama, i u ovom slučaju činjenice su sve prešle ne jednu stranu, protiv glupih predrasuda i odvratne požude s druge strane. Razlog je jasno dao dr. Dž. D. Kreig, koji je napisao:

"Snagom tela se obično hvale oni što jedu meso, posebno ako žive na otvorenom; ali imaju jednu osobenost, a to je da oni nemaju izdržljivost vegetarijanaca. Razlog za to je što je hrana od mesa već na silaznoj putanji retrogradne promene, i za posledicu njeno prisustvo u tkivu je kratkotrajno. Podsticaj koji je primila u telu životinje iz koje je uzeta je pojačan drugim impulsom u drugoj i iz tih razloga energija koju sadrži se brzo oslobađa i postoje hitni zahtevi za dodatkom da zauzme njeno mesto. Tako onaj koji jede meso može da obavi veliku količinu posla za kratko vreme ako je dobro nahranjen. Međutim, on brzo ogladni i tada postaje slab. Na drugoj strani, biljni proizvodi se sporo vare; oni sadrže svu prvobitnu zalihu energije i nemaju otrove; njihovo razlaganje je sporije nego kod mesa, tek je započelo i otud se njihova snaga oslobađa sporije sa manje gubitaka i osoba koja se njom hrani može

dugo da radi bez hrane ako je neophodno i bez nelagodnosti. Ljudi u Evropi koji se suzdržavaju od mesa su zdravija i inteligentnija klasa i predmetu izdržljivosti su već pristupili i potpuno ga ispitali. U Nemačkoj i Engleskoj brojna važna atletska takmičenja koja zahtevaju izdržljivost su bila izvedena između vegetarijanaca i onih koji se hrane mesom, sa rezultatom da su vegetarijanci stalno pobeđivali."

Naći ćemo, ako istražimo, da je ta činjenica poznata već dugo vremena; čak i u dalekoj istoriji nalazimo njene tragove. Prisetićete se da od svih grčkih plemena najjači i najizdržljiviji, opšte priznati i na glasu, su bili Spartanci, a jednostavnost njihove vegetarijanske ishrane je opšte poznata. Takođe pomislite na grčke atlete – koji su se sa velikom pažnjom pripremali za učešće u olimpijskim i ismijanskim (korintskim) igrama.

Ako budete čitali klasike naći ćete da su oni ljudi, koji su na svom putu prevazišli ostatak sveta, živeli od smokvi, oraha, sira i kukuruza. Zatim, postojali su rimski gladijatori – ljudi od čije je snage zavisio njihov život i slava; a opet nalazimo da se njihova ishrana sastojala isključivo od ječmenih kolačića i ulja; oni su dobro znali da je to hrana koja daje više snage.

Svi ti primeri nam pokazuju da opšta i uporna zabluda da čovek mora jesti meso da bi bio snažan nije zasnovana na činjenicama, u stvari istina je sasvim suprotna. Čarls Darwin je napomenuo u jednom od svojih pisama: "Najizvanredniji radnici koje sam ikada video, radnici u čileanskim rudnicima, žive isključivo od biljne hrane, uključujući i mnoge semenke mahunastih biljaka." O istim rudarima Ser Frensis Hed je pisao: "Uobičajeno je da rudari bakra u centralnom Čileu iznose tovare rude od stotinu kilograma težine sedamdeset metara uvis dvanaest puta na dan; a njihova ishrana je potpuno vegetarijanska – doručak od smokvi i malih vekni hleba, ručak kuvani pasulj i večera od pržene pšenice."

Gospodin F. T. Vud u svojim *Otkrivanjima Efesa* piše: "Turski nosači u Smirni često nose od 180 do 270 kilograma tereta na svojim leđima, i kapetan mi je jednog dana pokazao jednog od svojih ljudi koji je nosio jednu ogromnu balu robe tešku tri stotine šezdeset kilograma uz jednu kosinu ka gornjem magacinu; tako da je sa tom skromnom ishranom njihova snaga bila neobično velika."

O tim istim Turcima Ser Vilijam Ferbearn je rekao: "Turčin može da živi i bori se gde bi vojnici bilo koje druge nacije umirali od gladi. Njegove jednostavne navike, njegovo uzdržavanje od opojnih pića i njegova obična vegetarijanska ishrana, omogućavaju mu da podnese najveće teškoće i da živi od najoskudnije i najjednostavnije hrane."

I sam mogu biti svedok ogromnoj snazi koju su pokazali tamilski radnici kuluci, vegetarijanci, u Južnoj Indiji, jer sam često viđao kako nose toware koji bi me zapanjivali. Sećam se jednog slučaja dok sam stajao na palubi parobroda i gledao jedog od tih kuluka kako podiže veliku kutiju na svoja leđa i silazi polako ali sigurno niz dasku na obalu i spušta je pod nastrešnicu. Kapetan koji je stajao pored mene je primetio sa iznenađenjem: "Zašto je trebalo četiri engleska radnika da unesu tu kutiju na brod na doku u Londonu!" Takođe sam video drugog takvog kuluka, pošto je stavio veliki piano na svoja leđa, da ga nosi bez pomoći na veliku udaljenost; ipak ti ljudi su potpuno vegetarijanci, jer žive uglavnom od pirinča i vode, sa možda povremeno malo tamarinda (tropsko voće) radi ukusa.

O istoj temi dr. Aleksandar Heig, koga smo već navodili, piše: "Efekat oslobađanja od mokraćne kiseline je bio da su moje telesne snage bile velike kao i pre petnaest godina; teško mogu da poverujem da bih čak i pre petnaest godina mogao da preduzmem vežbe u koje se sad upuštam bez posledica – oslobođen zamora i bola u vreme (tokom vežbi) i krutosti sledećeg dana. Zaista sada često kažem da sam neumoran i

srazmerno verujem da je to tačno." Taj odlični lekar je postao vegetarijanac jer, iz njegovog proučavanja bolesti izazvanih prisustvom mokraćne kiseline u sistemu, otkrio je da je ishrana mesom glavni izvor tog smrtonosnog otrova. Još jedna interesantna tačka koju je pomenuo je da je njegova promena ishrane proizvela u njemu upečatljivu promenu raspoloženja – da dok je pre bio neprestano nervozan i razdražljiv, sad je postao mnogo postojaniji i mirniji i manje razdražljiv; on je u potpunosti shvatio da je to usled promene u njegovoj ishrani.

Ako nam treba još dokaza, imamo ih na dohvat ruke u životinjskom carstvu. Primitićemo da mesožderi nisu najjači, već da se sav rad u svetu obavlja pomoću biljojeda – konja, mula, volova, slonova i kamila. Nismo našli da čovek može da koristi lava ili tigra, ili da je snaga tih surovih mesoždera uopšte jednaka onoj kod onih koji uzimaju direktno iz biljnog carstva.

5. Manje animalnih poriva

Peto: Jer jedenje mrtvih tela vodi ka slabosti prema piću i uvećava životinjske porive kod čoveka. Gospodin H. B. Fauler, koji je proučavao i držao predavanja o dipsomaniji (periodična nekontrolisana strast za pićem; pijaničko ludilo) četrdeset godina, tvrdi da upotreba hrane od mesa, sa pobudama koje ona vrši na nervni sistem, priprema put za navike neumerenosti u svemu; i što se više mesa konzumira, veća je opasnost od nepopravljivog alkoholizma. Mnogi iskusni lekari su činili slične eksperimente i mudro delovali u svojim tretmanima dipsomanijaka. Niži deo čovekove prirode je nesumnjivo pojačan navikom hranjenja leševima. Čak i posle pojedenog punog obroka takvog užasnog materijala čovek se i dalje oseća nezadovoljan, jer je još uvek svestan nejasnog neprijatnog osećaja potrebe i sledstveno tome mnogo pati od nervne napetosti. Ta žudnja je glad telesnih tkiva, koja se ne mogu obnoviti siromašnim materijalom koji im se nudi kao hrana. Da

bi zadovoljili tu nejasnu žudnju, ili pre umirili te uznemirene nerve kako se to ne bi više osećalo, pribegava se stimulativnim sredstvima. Nekad se uzme alkoholni napitak, ponekad se načini neki pokušaj da se ublaže ta osećanja crnom kafom, a drugi put jak duvan se koristi u nastojanju da se umire nadraženi, iscrpljeni nervi. Ovde imamo početak neumerenosti, jer u većini slučajeva neumerenost počinje u pokušaju da se alkoholnim stimulansom umiri nejasno neprijatno osećanje potrebe koje sledi jedenju osiromašene hrane – hrane koja ne hrani.

Nema sumnje da pijanstvo i sve siromaštvo, beda, bolesti i kriminal povezani sa njim mogu često da se istraže u greškama u ishrani. Mogli bismo da sledimo ovaj pravac misli beskrajno. Mogli bismo da govorimo o razdražljivosti, koja katkad kulminira u ludilu, što je sad priznato od svih autoriteta da je čest rezultat pogrešne ishrane. Mogli bismo da pomenemo stotinu poznatih simptoma slabog varenja i objasnimo da je slabo varenje uvek rezultat pogrešne ishrane. Međutim, sigurno je dovoljno rečeno da se označi važnost i dalekosežnost uticaja čiste ishrane na dobrobit individue i rase.

Gospodin Branvel But, glavni u *Armiji spasa*, je objavio proglas na temu vegetarijanstva, u kome on govori snažno i odlučno u njenu korist, dajući listu sa ništa manje do devetnaest dobrih razloga zašto bi čovek trebalo da se suzdržava od konzumiranja mesa.

On insistira da je vegetarijanska ishrana neophodna za čistoću, čednost, i za savršenu kontrolu nagona i strasti koje su tako često izvor velikih iskušenja. On zapaža da je uvećanje ishrane mesom među ljudima jedan od uzroka povećanja pijanstva i da ono takođe pogoduje lenjosti, pospanosti, nedostatku energije, slabom varenju, zatvoru i drugim sličnim mukama i degradacijama. On takođe izjavljuje da ekcem, hemoroidi, gliste, dizenterija i teške glavobolje su često dobijene ishranom mesom i da on veruje da je veliko povećanje

tuberkuloze i raka tokom poslednjih sto godina bilo prouzrokovano odgovarajućim povećanjem upotrebe životinjske hrane.

6. Ušteda

Šesto: jer je vegetarijanska ishrana na svaki način jeftinija kao što je i bolja od mesa. U upravo pomenutoj izjavi gospodin But daje kao jedan od svojih razloga za njeno podržavanje, što "vegetarijanska ishrana pšenicom, ovsom, kukuruzom i drugim žitaricama, sočivom, graškom, pasuljem, orasima i sličnom hranom je više od deset puta ekonomičnija od ishrane mesom. Meso ima za pola svoje težine vodu, koja se mora platiti kao meso. Vegetarijanska ishrana, čak i ako dozvolimo sir, puter i mleko, će koštati oko četvrtinu od cene mešane hrane mesa i povrća. Desetine hiljada naših sirotih ljudi koji imaju najveće teškoće da sastave kraj s krajem kupujući meso, bi zamenom za voće i povrće i drugu ekonomičnu hranu, bili u stanju da žive komforno."

Postoji takođe i jedna ekonomska strana ovog pitanja koja se ne sme ignorisati. Primetite koliko bi više ljudi moglo da se izdržava određenim brojem jutara zemlje koja su posvećena gajenju pšenice, nego istoj količini zemlje koja je data za ispašu. Pomislite takođe, koliko bi više čovekovog zdravog rada na zemlji bilo u prvom nego u drugom slučaju; i mislim da biste počeli da vidite da postoji mnogo da se kaže i iz tog ugla gledanja, takođe.

Greh ubijanja

Dosad smo govorili o onome što nazivamo fizičkim i sebičnim razmatranjima koja bi trebalo da učine da čovek prestane da jede to mrtvo meso i okrenu ga, samo radi njegove vlastite koristi, čistijoj ishrani. Dozvolite sad da za nekoliko trenutaka mislimo o moralnim i nesebičnim važnim stvarima povezanim sa njegovom dužnošću prema drugima. Prva od njih – i za mene izgleda najužasnija stvar – je užasni greh nepotrebno ubijanja tih životinja. Oni koji žive u Čikagu dobro znaju kako se to grozno neprestano ubijanje odvija u njihovoj sredini, kako ono hrani veći deo sveta tom veletrgovinskom klanicom i kako je novac zarađen tim gadnim poslom umrljan krvlju, do poslednje pare. Jasno sam pokazao besprekornim dokazima da je sve to nepotrebno; i ako je nepotrebno onda je to zločin.

Uništavanje života je uvek zločin. Ima određenih slučajeva kada je to manje od dva zla; ali ovde je to nepotrebno i bez traga opravdanosti, jer se dešava samo zbog sebične bezobzirne pohlepe onih koji kuju novac na mučenju životinjskog carstva kako bi povlašćivali izopačenim ukusima onih koji su dovoljno pokvareni da žele takvu odvratnu hranu. Upamtite nisu to samo oni koji obavljaju sramotan posao, već oni koji ih hraneći se tim mrtvim mesom ohrabruju i čine njihov zločin unosnim, koji su krivi pred Bogom za tu užasnu stvar. Svaka osoba koja okusi tu nečistu hranu ima svoj deo u neopozivoj krivici i patnji kojom je to postignuto. To je opšte poznato po zakonu da *qui facit per alium facit per se* – sve što čovek čini drugome čini sebi.

Čovek će često reći: "Ali neće biti nikakve razlike u svem tom užasu ako samo ja prestanem da jedem meso." To nije tačno i neiskreno je. Prvo, to će činiti razliku, jer mada vi konzumirate samo pola kilograma ili kilogram svakog dana, to će vremenom postići težinu životinje. Drugo, nije u pitanju

količina, već saučesništvo u zločinu; i ako sudelujete u ishodu zločina, pomažete da to bude unosan posao, i tako imate udela u krivici. Ni jedan iskren čovek ne može propustiti da vidi da je to tako. Ali što se tiče čovekovih nižih žudnji one su obično neiskrene u svom pogledu, i odbijaju da se suoče sa golim činjenicama. Kada pogledamo sa iskrene tačke gledišta sigurno ne može biti razlike u mišljenju prema tvrđenju da je sve to užasno nepotrebno ubijanje zaista strašan zločin.

Još jedna stvar koje se treba setiti je užasna okrutnost povezana sa transportom tih jadnih životinja i kopnom i morem, i takođe postoji užasna okrutnost i u samom ubijanju. Oni koji hoće da opravdaju te odvratne zločine reći će vam da se nastoji da se životinje ubijaju što je moguće brže i bezbolnije; ali samo treba da pročitate izveštaje da biste videli da u mnogim slučajevima ta nastojanja nisu sprovedena i događa se strašna patnja.

Degradacija kasapina

Pored toga još jedna tačka za razmatranje je greh izazivanja degradacije i greha kod drugog čoveka. Ako vi sami treba da upotrebite nož ili mesarsku sekiru i ubijete životinju kako biste se nahranili njenim mesom, shvatili biste grešnu prirodu zadatka i ubrzo biste odbili da to učinite. Da li bi fine dame koje proždiru krvave bifteke volele da vide svoje sinove da rade kao mesari? Ako ne, onda one nemaju prava da daju taj zadatak sinovima nekih drugih žena. Mi nemamo prava da nametnemo sugrađaninu posao koji sami odbijamo da činimo. Može se reći da mi nikoga ne prisiljavamo da preduzme takav gadan način življenja; ali to je samo puki izgovor, jer konzumiranjem te užasne hrane činimo zahtev da neko drugi postane svirep, da neko drugi degradira sebe ispod nivoa čovečnosti. Vi znate da je zahtevom za takvom hranom nastala jedna klasa ljudi – klasa ljudi koja ima jednu krajnje lošu

reputaciju. Prirodno oni koji su ogrubeli takvim nečistim poslom kao što je taj pokazuju se surovim i u drugim odnosima takođe. Oni su divljaci po svom raspoloženju i krvožedni u svojim svađama i čuo sam da je navedeno da je u mnogim slučajevima ubistava utvrđen dokaz da je kriminalac upotrebio specifičan zaokret nožem koji je karakterističan za mesara. Morate sigurno prepoznati da je to jedan neopisivo užasan posao i da ako učestvujete bilo kako u tom poslu – čak i ako ga podržavate – vi stavljate drugog čoveka u poziciju da čini (ne samo zbog vaše potrebe, već radi pukog zadovoljenja vaših požuda i strasti) rad koji vi ni pod kojim okolnostima ne biste pristali da činite sami.

Onda bi sigurno trebalo da se setimo da se svi nadamo vremenu opšteg mira i dobrote – zlatnom dobu kada više ne bude bilo rata, vremenu kada će se čovek udaljiti tako daleko od sukoba i ljutnje da će sve okolnosti u svetu biti drugačije od onih koje su sada dominantne. Zar ne mislite da će životinjsko carstvo takođe imati svoj deo u tim dolazećim dobrim vremenima – da će se ukloniti ova užasna noćna mora ubijanja na veliko? Stvarno civilizovane nacije u svetu znaju mnogo bolje od toga, to samo mi na Zapadu kao mlada rasa, još imamo mnoge mladalačke grubosti; inače ne bismo mogli podneti među sobom te stvari ni dana. Izvan svake sumnje budućnost je vegetarijanska. Izgleda sigurno da ćemo u budućnosti – i nadam se da će to biti u bliskoj budućnosti – gledati na ovo vreme sa gađenjem i užasavanjem. Uprkos svim čudesnim otkrićima, uprkos čudesnoj mašineriji, uprkos ogromnim bogatstvima koja su stvorena, siguran sam da će naši potomci gledati na ovo doba kao samo delimično civilizovano, u stvari samo malo odmaklo od divljaštva. Jedan od argumenata kojima će to dokazivati sigurno će biti to da smo dozvolili među nama to naveliko, nepotrebno ubijanje nevinih životinja – da smo se tovali njima i zarađivali novac na taj način, da smo čak stvorili klasu bića koja su obavljala taj

prljavi posao za nas, i da se čak nismo ni stideli da profitiramo iz rezultata njihove degradacije.

Sve ovo su razmatranja koja se odnose samo na fizički plan. Sada dozvolite da vam kažem nešto o okultnoj strani svega toga. Do sada sam dao mnoge tvrdnje – jake i jasne, nadam se – ali svaku od tih tvrdnji vi možete dokazati i sami. Možete da čitate svedočanstva poznatih doktora i naučnika; možete i sami proveriti ekonomsku stranu pitanja; možete da idete da vidite, ako hoćete, kako svi ti razni tipovi ljudi uspeavaju da žive tako dobro od vegetarijanske ishrane. Sve što sam dosad rekao je tako unutar vašeg dosega. Ali sada napuštam oblast običnog fizičkog razmišljanja i idem na nivo gde morate, prirodno, da prihvatite reč onih koji su istražili ta viša područja. Hajde sada da se okrenemo skrivenoj strani svega ovoga – okultnom.

Okultni razlozi

Pod ovim naslovom takođe ćemo imati dve grupe razloga – one koji se odnose na nas i naš razvoj, i one koji se odnose na veliki plan evolucije i naše dužnosti prema tom; tako da još jednom možemo da ih klasifikujemo kao sebične i nesebične, mada na mnogo višem nivou nego pre. Ja sam, nadam se, jasno pokazao u prethodnom delu ovog predavanja da jednostavno nema mesta za diskusiju u vezi sa tim pitanjem o vegetarijanstvu; sva svedočenja i razmatranja su potpuno na jednoj strani i nema apsolutno ničega što bi se reklo protiv njih. To je čak mnogo jači slučaj kada počnemo da razmatramo okultni deo naše teme. Ima nekih učenika koji se kolebaju na periferiji okultizma koji još nisu spremni da slede njegove zahteve do najvišeg stepena i stoga ne prihvataju njegova učenja kada se ona upliću u njihove lične navike i želje. Neki takvi su pokušali da tvrde da je pitanje hrane zanemarljivo sa okultne tačke gledišta; ali jednodušan zaključak svih velikih

škola okultizma, i drevnih i savremenih, je bio nedvosmislen po tom pitanju i tvrdi da je za svaki istinski napredak čistota neophodna, čak i na fizičkom planu, i u stvarima ishrane, kao i u višim stvarima.

U mnogim knjigama i predavanjima već sam objasnio postojanje različitih planova u prirodi i ogromnog nevidljivog sveta svuda oko nas; i takođe sam imao priliku da se često pozivam na činjenicu da čovek ima unutar sebe materiju koja pripada svim tim višim planovima, tako da je opremljen sa telima koja odgovaraju svakom od njih, kroz koja on može da prima utiske i pomoću kojih može da deluje. Mogu li ta viša čovekova tela biti na bilo koji način dirnuta hranom koja ulazi u fizičko telo sa kojim su ona tako blisko povezana? Sigurno da mogu, i to baš iz tog razloga. Fizička materija u čoveku je u bliskoj vezi sa astralnom i mentalnom materijom – tako mnogo da je svaka u velikoj meri duplikat druge. Postoji mnogo vrsta i stepeni gustine među astralnom materijom, tako da je, na primer, moguće da jedan čovek ima astralno telo sačinjeno od sirovih i grubih delova, dok drugi može imati neko koje je mnogo više osetljivo i rafinirano. Kako je astralno telo sredstvo emocija, strasti i osećanja, sledi da će čovek čije je astralno telo grubljeg tipa biti uglavnom podložan grubljim varijantama strasti i emocija; dok će čovek koji ima finije astralno telo naći da njegovi delovi najspremnije vibriraju u reagovanju na više i rafiniranije emocije i čežnje. Stoga čovek koji gradi grubu i nepoželjnu materiju u svom fizičkom telu stoga uvlači u svoje astralno telo, kao njegov duplikat, materiju grubog i neprijatnog tipa.

Svi mi znamo da na fizičkom planu efekat prevelikog afiniteta prema mrtvom mesu proizvodi sirovu, grubu pojavu u čoveku. To ne znači da je samo fizičko telo u tom jednom neprivlačnom stanju; to takođe znači da oni delovi čoveka koji su nevidljivi običnom pogledu, astralno i mentalno telo, takođe nisu u dobrom stanju. Tako čovek koji sebe zasniva na grubom

i nečistom fizičkom telu stvara sebi u isto vreme grubo i nečisto astralno i mentalno telo, takođe. To je odmah vidljivo oku razvijenog vidovnjaka. Čovek koji uči da vidi ta viša tela odmah vidi efekat na višim telima koje je izazvala nečistoća u nižem; on odmah vidi razliku između čoveka koji hrani svoje fizičko telo čistom hranom i čoveka koji unosi u njega to odvratno raspadajuće meso. Da vidimo kako će ta razlika uticati na čovekovu evoluciju.

Nečista tela

Ako je jasno da je čovekova dužnost u pogledu njega samog da razvije sva svoja različita tela što je više moguće, da bi ih učinio najpogodnijim instrumentima za upotrebu od strane duše, postoji i još viši nivo u kom je sama ta duša vežbana da bude pogodan instrument u Božanskim rukama, savršeni kanal za Božansku milost; ali prvi korak ka tom visokom cilju je da duša sama treba da nauči potpuno da kontroliše niža tela, tako da u njima ne bi bilo misli ili osećanja izuzev onih koje duša dozvoli. Sva ta tela stoga treba da budu u najvišem mogućem stanju efikasnosti, sva treba da budu nezagađena i čista i bez mrlja; i očigledno je da to ne može biti dok god čovek unosi u fizički okvir takve nepoželjne sastojke. Čak i fizičko telo i njegovi čulni opažaji nikada ne mogu biti najbolji ako hrana nije čista. Svako ko prihvati vegetarijansku ishranu brzo će početi da primećuje da je njegovo čulo ukusa ili mirisa daleko oštrije nego što je bilo dok se hranio mesom, i da je sada u stanju da razlikuje tanane razlike u aromi hrane za koju je pre mislio da je bez ukusa, kao što je pirinač i pšenica.

Ista stvar je tačna u još većoj meri u pogledu viših tela. Njihova čula i osećaji ne mogu biti čisti i jasni ako im se doprema nečista ili gruba materija; bilo šta takve prirode ih začepkuje i zatupljuje, tako da za dušu postaje mnogo teže da ih koristi. To je činjenica koju su uvek primećivali učenici

okultizma; naći ćete da su svi oni koji su se u drevna vremena upućivali u Misterije bili ljudi najveće čistote i naravno stalno vegetarijanci. Ishrana mesom je fatalna za sve što predstavlja stvarni razvoj, i oni koji je prihvataju nameću ozbiljne i nepotrebne teškoće na svoj sopstveni put.

Veoma sam svestan da postoje druga još viša razmatranja koja su od veće težine od svega na fizičkom planu i da je čistota srca i duše važnija čoveku od telesne. Ipak, sigurno nema razloga zašto ne bismo imali obe; zaista, jedno preporučuje drugo, i više bi trebalo da uključi niže. Postoji sasvim dovoljno teškoća na putu samokontrole i samorazvoja, i sigurno je veoma budalasto skrenuti sa puta i dodati još jednu, i to vrlo značajnu, na listu. Mada je tačno da će čisto srce učiniti za nas više od čistog tela, ipak potonje može sigurno učiniti veliki deo; i niko od nas nije tako napredan na putu ka duhovnosti da možemo podneti da zanemarujemo veliku prednost koju nam to daje. Sve što čini naš put težim nego što treba je izrazito nešto što treba izbeći. U svim slučajevima ta hrana od mesa bez sumnje čini fizičko telo gorim instrumentom i stavlja teškoće na putu duše intenzivirajući sve nepoželjne elemente i strasti koje pripadaju tim nižim planovima.

Niti je taj ozbiljni efekat tokom fizičkog života jedini o kome treba da mislimo. Ako, putem unošenja odvratnih nečistoća u fizičko telo, čovek gradi sebi grubo i nečisto astralno telo, treba da se setimo da u tom degradiranom telu on treba da provede prvi deo svog života posle smrti. Zbog grube materije koju je uneo u njega, sve vrste nepoželjnih entiteta biće privučene u njegovo društvo i učiniće njegovo telo svojim staništem, i naći spreman odziv u njemu za svoje niže strasti. Nije samo da se njegove animalne strasti lakše pokreću ovde na zemlji, već u dodatku tome on će oštro patiti od delovanja tih žudnji posle smrti. Ovde opet, gledajući na to čak iz sebičnog ugla, vidimo da okultna razmatranja potvrđuju jasno zdrav

razum o argumentima na fizičkom planu. Više viđenje, kada se bavi tim problemom, pokazuje nam još življe kako je nepoželjno ždranje mesa, pošto ono u nama intenzivira ono čega treba najviše da se oslobodimo i stoga, iz ugla gledanja napretka, ta navika je stvar koju treba izbaciti odmah i zauvek.

Čovekova dužnost prema prirodi

Postoji i daleko više važna nesebična strana ovog pitanja – čovekova dužnost prema prirodi. Svaka religija poučava da čovek treba uvek da se stavi na stranu Božije volje u svetu, na stranu dobra protiv zla, evolucije protiv nazadovanja. Čovek koji se nalazi na strani evolucije shvata grešnost uništavanja života; jer zna da, baš kao što je on tu u fizičkom telu u cilju učenja lekcija sa ovog plana, tako i životinja poseduje svoje telo iz istog razloga, da bi kroz njega mogla sakupiti iskustvo na svom nižem stupnju. On zna da je iza životinjskog Božanski život, da je sav život u svetu Božanski; životinje su stoga zaista naša braća, čak i ako mogu biti mlađa braća, i mi nemamo nikakva prava da im uzimamo živote radi zadovoljavanja našeg izopačenog ukusa – nemamo prava da im stvaramo neopisivu agoniju i patnju samo da bismo zadovoljili naše degradirane i odvratne požude.

Doveli smo stvari do takvog stanja našim nazovi "sportom" i našim sveopštim ubijanjem, tako da sva divlja stvorenja beže od nas. Da li to izgleda kao univerzalno bratstvo Božijih stvorenja? Da li je to vaša ideja o zlatnom dobu i sveopštoj dobroti što treba da dođu – da li je to stanje kada svaki živi stvor beži pred čovekom zbog njegovih ubilačkih instinkata? Postoji jedan uticaj koji nam se vraća od svega ovoga – jedan efekat koji teško možete da uočite dok niste sposobni da vidite kako to izgleda kada se gleda sa strane višeg plana. Svako od tih stvorenja koje vi tako nemilosrdno ubijate ima svoje sopstvene misli i osećanja prema svemu tome; ima

užas, bol i ozlojeđenost, i jedno snažno ali neiskazano osećanje gnusne nepravde svega toga. Cela atmosfera oko nas je puna toga. Dvapat u poslednje vreme sam čuo od vidovitih ljudi da su osetili užasnu auru ili okruženje Čikaga čak mnogo milja daleko od njega. Gospođa Bezant mi je rekla istu stvar pre više godina u Engleskoj – da daleko pre nego što je stigla u vidokrug Čikaga osetila je taj užas i smrtonosni veo depresije koji se spustio na nju i zapitala se: "Gde smo to, i koji je razlog da tu bude to užasno osećanje u vazduhu?" Osetiti ovako jasno efekat je van domašaja osobe koja nije razvijena; ali, mada svi stanovnici ne moraju biti direktno svesni toga i prepoznati to kao što je gospođa Bezant to učinila, oni mogu biti sigurni da trpe to nesvesno i da ta strašna vibracija užasa i straha i nepravde deluje na svakoga od njih, čak i ako oni to ne znaju.

Nevidene grozne posledice

Osećanja nervoze i duboke depresije koja je tamo tako uobičajena je uglavnom usled tog užasnog uticaja koji se širi iznad grada kao kužni oblak. Ne znam koliko se hiljada stvorenja ubija svaki dan, ali broj je vrlo velik. Zapamtite da je svako od tih stvorenja određen entitet – ne stalna, reinkarnirajuća individualnost kao vaša ili moja, ali još uvek jedan entitet, biće koje ima svoj život na astralnom planu i traje tamo određeno vreme. Upamtite da svako od njih ostaje da iznese svoje osećanje ozlojeđenosti i užasa na sve nepravde i mučenja koja su bila sprovedena nad njim. Uvidite strašnu atmosferu koja postoji oko tih klanica; upamtite da vidoviti može da vidi veliko mnoštvo životinjskih duša, da zna kako su jaka njihova osećanja užasa i srdžbe i kako se to vraća po svim tačkama ljudskoj rasi. Deluju najviše na one koji su najmanje sposobni da im se odupru – na decu, koja su mnogo istančanija i osetljivija od grubelog odraslog. Taj grad je užasno mesto za

podizanje dece – mesto gde je cela atmosfera, i fizička i psihička, napunjena krvavim isparenjima i svim što to znači.

Pročitao sam neki članak već narednog dana u kome je objašnjeno da je gadan smrad koji dolazi iz tih čikaških klanica, i spušta se kao kobno isparenje na grad, sigurno najsmrtonosniji upliv koji dolazi iz tog hrišćanskog pakla za životinje, premda je to takođe i dah sigurne smrti mnogim maminim ljubimcima. Klanice ne čine ulaz zaraze samo za dečija tela, već i za njihove duše. Ne samo što su deca zaposlena u najodbojnijem i najokrutnijem poslu, već je ceo pravac njihovih misli okrenut ka ubijanju. Katkad se nađe neko previše osetljiv da bi podneo prizor i zvuke te neprekidne užasne bitke između čovekove okrutne požude i neotudivog prava svakog stvorenja na svoj život. Čitao sam kako se jedan dečak, kome je sveštenik obezbedio mesto u klanici, vraćao kući iz dana u dan bled i slab, nesposoban da jede i spava i na kraju je otišao tom predstavniku učenja samilosnog Hrista i rekao da je spreman da gladuje ako je potrebno, ali da ne može da gazi krv još jedan dan. Užasi klanice su ga tako potresli da više nije mogao da spava. Ipak to je ono što mnogi dečaci rade i gledaju iz dana u dan dok ne otvrdnu da oduzmu život; a onda jednoga dana, neko od njih, umesto da preseče grlo jagnjetu ili svinji ubije čoveka i odmah, za promenu, usmeravamo našu požudu za ubijanjem prema njemu i mislimo da smo pravedno postupili.

Čitao sam da je mlada žena, koja obavlja mnogo dobrotvornog rada u susedstvu tih kuća zaraze, izjavila da je najveći utisak na nju u vezi sa decom ostavilo to što ona izgleda nemaju druge igre osim igara ubijanja i da nemaju drugu ideju nekog odnosa prema životinji osim odnosa ubice i žrtve. To je obrazovanje koje takozvani hrišćani daju deci klanice – svakodnevnu obuku u ubijanju, a onda izražavaju iznenađenje zbog broja i brutalnosti ubistava u toj oblasti. I pored toga vaša hrišćanska publika nastavlja spokojno

izgovarajući svoje molitve i pevajući svoje psalme i slušajući svoje propovedi, kao da se takvo nasilje ne vrši nad Božijom decom u toj jami kuge i zločina. Zaista, navika jedenja mrtvog mesa je stvorila kod nas moralnu apatiju. Šta mislite da li činite dobro odgajajući vaše buduće građane u okruženju takve krajnje brutalnosti kao što je ova? Čak i na fizičkom planu to je jako ozbiljna stvar, a sa okultne tačke gledišta to je nažalost daleko više ozbiljno; jer okultista vidi psihičke posledice svega toga, vidi kako te sile deluju na ljude i kako pojačavaju brutalnost i beskrupuloznost. On vidi kakvo ste sedište greha i kriminala stvorili i kako se iz njega infekcija postepeno širi dok ne zahvati celu zemlju i čak celo što se zove, civilizovano čovečanstvo.

Svet je zahvaćen time na mnoge načine koje većina ljudi ni najmanje ne shvata. Postoje stalna osećanja bezrazložnog straha u atmosferi. Mnoga od vaše dece se nepotrebno i neobjašnjivo plaše; plaše se a ne znaju od čega – plaše se mraka, ili kada su sami na nekoliko trenutaka. Jake snage deluju na nas, za koje ne znate uzrok i ne shvatate da sve to dolazi od činjenice što je cela atmosfera napunjena neprijateljstvom tih stvorenja koja su ubijena. Stupnjevi evolucije su u bliskoj međusobnoj vezi, i ne možete da činite takvo ubijanje na veliko na taj način nad vašom mladom braćom a da strašno ne osetite efekat među svojom vlastitom nevinom decom. Sigurno će doći bolje vreme, kada ćemo biti slobodni od ove užasne mrlje na našoj civilizaciji, te užasne sramote za našu samilost i naklonost, i kada ono dođe smesta ćemo otkriti da je došlo do velikog poboljšanja tih stvari i postepeno svi ćemo se uzdići na viši nivo i biti oslobođeni od svih tih instinktivnih strahova i mržnji.

Da dođe bolje vreme

Svi bismo mogli da budemo slobodni od toga vrlo brzo kada bi ljudi i žene samo razmislili; jer prosečan čovek uopšte nije okrutan, već rad da bude dobar samo kad bi znao kako. On ne razmišlja; nastavlja iz dana u dan i ne shvata da sve vreme učestvuje u jednom užasnom zločinu. Ali činjenice su činjenice i ne može im se pobeći; svako ko učestvuje u toj odvratnosti pomaže da se ta užasna stvar učini mogućom i nesumnjivo deli odgovornost za to. Vi znate da je to tako i možete da vidite kako je to strašna stvar; ali reći ćete: "Šta možemo mi da učinimo da bismo popravili stvari – mi koji smo samo male jedinke u toj moćnoj uzavreloj masi čovečanstva?" Samo se pomoću jedinki koje se uzdižu iznad ostalih i postaju civilizovanije konačno postiže viša civilizacija rase u celini. Treba da dođe Zlatno Doba, ne samo za čoveka već i za niža carstva, vreme kada će čovečanstvo shvatiti svoju dužnost prema svojoj mladoj braći – ne da ih uništi, već da im pomogne i da ih obuču, tako da možemo da primamo od njih ne užas i mržnju već ljubav i posvećenost i prijateljstvo i razumnu saradnju. Doći će vreme kada će sve sile Prirode inteligentno raditi zajedno ka konačnom cilju, ne sa stalnom sumnjom i neprijateljstvom, već sa univerzalnim prepoznavanjem tog Bratstva kom pripadamo jer smo svi deca istog Svemogućeg Oca.

Hajde da bar učinimo eksperiment, hajde da se oslobodimo saučesništva u tom užasnom zločinu, hajde da pokušamo, svako u svom vlastitom malom krugu, da prinesemo bliže to svetlo vreme mira i ljubavi koje je san i najozbiljnija želja svakog odanog i misaonog čoveka. Sigurno bi trebalo bar da budemo voljni da učinimo tako malu stvar kao što je ova da bismo pomogli napretku sveta ka toj veličanstvenoj budućnosti; treba sebe da očistimo, naše misli i naša dela kao i našu hranu, da bismo i primerom kao i pravilom

mogli da činimo sve što na nama leži da bismo širili jevanđelje ljubavi i samilosti, da okončamo vladavinu brutalnosti i terora i dovedemo bliže zoru velikog kraljevstva ispravnosti i ljubavi kada će volja našeg Oca biti sprovedena na zemlji kao što je i na nebu.

Pogovor

Da li je vegetarijanstvo samo način zdrave ishrane? Kakve ono ima veze sa duhovnošću? Odgovore na ova pitanja možete pronaći u samom korenu vašeg bića. Tu ćete čuti pesmu života koja slavi sav život iznedren od Tvorca. Imaćete direktan uvid u toliko ponavljane a malo shvaćene Božje zapovesti koje glase: ne ubij i ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe.

Sve što u univerzumu postoji je manifestacija jednog bića, jedne savršene, beskonačne, samopostojeće svesti. Svi mi samo “pozajmljujemo” svest i sam život od tog bića. Suštinski, sve stvoreno je jedno sa Tvorcem. Iz tog razloga smo i mi jedno sa čitavom kreacijom. Iz ljubavi prema onome što istinski jesmo, prema duši svoje duše (Sopstvu), stvoritelju svih svetova, neminovno proizilazi ljubav i samilost prema svim stvorenjima. Svako živo biće je naš bližnji koji je u krajnjoj instanci isto što i mi. Tako, povređujući i ubijajući neko stvorenje, time ubijamo sami sebe.

Zakon akcije i reakcije, na Istoku poznat kao zakon karme, a kod nas po onoj poslovice *Šta seješ to ćeš i žnjeti*, nam i praktično pokazuje ovo napred rečeno. Božanska energija se manifestuje preko nekoliko planova kreacije koji se mogu simbolično nazvati elementima. Tako ispod nivoa božanskog postojanja postoje, grubo podeljeno, pet elementa: Akaša, Vazduh, Vatra, Voda i Zemlja. Svaki od ovih elemenata predstavlja nivo energije od jako suptilnih i finih prema grubljim (materijalnijim), respektivno.

Vrlo često kao odgovor i svoju psihološku odbranu, ljudi koji jedu meso kažu vegetarijancima: “Pa šta, i vi ubijate biljke”. Tu sad dolazimo do priče o elementima. Ako neko ubije petoelementarno biće kao što je čovek, za to snosi enormno velike posledice jer je izvršio nasilni poremećaj u svih pet elemenata prirode. Sisari, naše domaće životinje

četvoroonošci, spadaju u četvoroelementarna bića kod kojih je Akaša u zanemarljivoj količini, dok su im ostala četiri elementa aktivna. Za ubistvo ovakvog bića takođe sledi veliko povratno dejstvo prirode, velika patnja za počinioca. Ptice spadaju u troelementarna bića gde su aktivni Voda, Vatra i Vazduh. Za ubijanje ptica sledi mnogo manje povratno dejstvo, ali koje je i dalje veliko. Crvi i insekti spadaju u dvoelementarna bića sa aktivnom Zemljom i Vatrom. Karma za mešanje u njihov život je u ovom slučaju vrlo mala. Na kraju dolazimo do biljaka gde je aktivan samo element Voda a ostala četiri su u uspavanom stanju. Ubijanje biljaka povlači zanemarljivu karmu. Dakle suština ovoga je u nivou svesti bića čije se fizičko telo ubija. Zašto ne bismo od dva zla izabrali ono manje i odlučili se na ishranu biljnom hranom?

U većini slučajeva vegetarijanci ne ubijaju čak ni biljke. Jedući hranu koja nam je prirodno predodređena, plodove i zrnavlje, mi ne ubijamo ni biljke. Kada na primer pojedemo seme kukuruza, nismo ubili stabljiku kukuruza koja je već završila svoj životni ciklus. Kada pojedemo jabuku, mi nismo ubili drvo jabuke. Pojeli smo plod koji nosi životnu silu, a semenke bacili negde okolo i time možda pospešili razmnožavanje te vrste. Zbog toga su plodovi, a i semenke tako ukusni. Životinje i ljudi ih jedu a samim tim pospešuju njihovu reprodukciju. Neke biljke su skoro isključivo zavisne od životinja i po pitanju oprašivanja, a i po pitanju širenja svojeg semena. Doduše postoje i biljke kojima oduzimamo život kada se hranimo, kao na primer šargarepa, rotkvice i sl.

Veoma važan je mentalni stav prilikom jela. Svu hranu koju jedemo treba da jedemo sa mirom i kao jednu žrtvu Tvorcu, kao čin slavljenja Boga. Jer uistinu mi jedemo da bismo održavali materijalno telo u kome treba da ispoljimo volju Božju, jer je telo, kako je rečeno, Hram Božji. Nećemo valjda taj predivni hram prljati unošenjem u njega delova leševa, bola i patnje.

Zagađenje koje se dobija jedenjem mesa nije samo fizičko već i energetska, emotivna, mentalna i što je najvažnije spiritualna. Fizičko je usled ogromne količine toksina koji se već nalaze u mesu, a i onih koji se dobijaju njegovom razgradnjom (u organizmu koji nije prilagođen za varenje mesa, kakav je čovečji). Bioenergetska, emotivna i mentalna zagađenja se odnose na unošenje u organizam delova eteričkog, astralnog i mentalnog tela životinje. Time u sebe unosimo strah, bol i patnju životinje koja je ubijena. Iz tog razloga ljudi postaju agresivni, depresivni i imaju emotivno-mentalne probleme. Kada svi ljudi ne bi jeli meso onda ne bi bilo ni ratova na zemlji, jer onaj ko ne želi da ubije životinju on neće hteti da ubije ni čoveka. Ovde dolazimo do najopasnijeg, duhovnog zagađenja koje je povezano sa atakom na život, sa ugrožavanjem života Božjeg stvorenja, a mi nemamo pravo da ugrozimo taj život. Ovaj posed koji imamo, sigurno nam nije dat da bismo ga nemilosrdno iskorišćavali i uništavali već da bismo se zajedno razvijali u velikoj igri života. Mi smo došli na zemlju da bismo je čuvali i razvijali, nju kao našu majku i sav živi svet na njoj, kao našu decu. U početku smo to i radili. Imali smo suptilna energetska tela koja su se hranila čistom energijom. Zamračnjem svesti usled uticaja destruktivnih vibracija došlo je do "pada", do "progona iz raja". Telo su nam postala grublja, više fizička. Čak i tada smo u početku mogli da se hranimo energijom ali kako nam se svest zatamnivala dolazilo je do sve većih blokada u protoku božanske energije. Telo nam je postajalo sve grublje i materijalnije i počelo je da za svoje održanje zahteva i materijalnu hranu, biljnu hranu. Ona je prva transformacija sunčeve energije, energije Zemlje i kosmosa, i u sebi nosi najviše životne sile a najmanje toksina. Druga transformacija ovih energija je u životinjama biljojedima, treća u mesožderima itd. Jedenjem mesa biljojeda, mesoždera i mesa mesoždera koje jedu

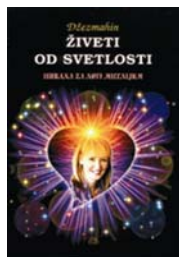
mesoždere, naš organizam preplavljujemo sve većom i većom količinom otrova respektivno.

Kako se ljudi ponovo slobodnom voljom budu vraćali u stanje izvorne čistote i duhovnosti tako će biti sposobniji da se sve više hrane univerzalnom energijom. Danas, takođe, postoje izvesni ljudi koji se hrane Božjom svetlošću. Oni direktno upijaju blaženstvo Božje energije. Ukus hrane koje jedemo je samo bleđi odsjaj blaženstva razmene energije sa univerzumom. Ovo možemo postići čišćenjem tela, otvaranjem i čišćenjem energetskih kanala i centara počev od grubljih pa sve do najviših nivoa. Vegetarijanstvo je prvi korak, a za ostalo nam pomažu razni sistemi duhovnog razvoja u kojima je uključena *joga, tehnike pranajame i koncentracije, molitva, meditacija, ponavljanje Božijeg imena...* Neki putevi su brži, neki sporiji, ali svako neka izabere onaj koji mu najviše odgovara, u skladu sa njegovim aspiracijama. Svako u suštini ima svoj sopstveni put. Sa čišćenjem na svim nivoima put za božansku energiju biva prohodan. Čovek zadobija istinsku besmrtnost čak i na fizičkom nivou. Telo mu počinje da zrači zlatnom svetlošću, ne ostavlja tragove, ne baca senku, svemoguće, svevideće, sposobno da diže iz mrtvih. Da li vas ovo podseća na nekoga? Da li vas podseća na biće koje je hodalo zemljom pre 2000 godina i koje je došlo da nam svojim primerom pokaže ko smo i kuda treba da idemo. Probudite Hrista u sebi kao što je to uradio Isus. Postanite uistinu Božji sinovi. Da biste ovo uradili neophodna su dva uslova: 1) Univerzalno obožavanje života što sa sobom povlači striktno vegetarijanstvo, samilost i ljubav prema svim bićima 2) Predana molitva, meditacija i traženje izvora samosvesti, posvećenost i ljubav prema svom istinskom Sopstvu, Bogu, našoj jedinjoj stvarnosti, što nas konačno dovodi do stanja svesti jedinstva.

Aleksandar Veličković

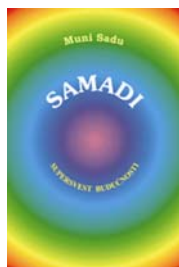
Oni koji su zainteresovani za
fiziološko-genetsko-biohemijske dokaze u prilog
vegetarijanstvu i zdravlju, a protiv jedenja mrtve hrane,
mogu dobiti, u elektronskom obliku, još jedan tekst
na tu temu. Tekst je besplatan
i možete ga naručiti preko
velickovic@ptt.yu
i 064 1259933

Možemo vam ponuditi i sledeće knjige:

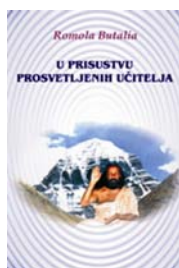
Džezmahin: **ŽIVETI OD SVETLOSTI (Ishrana pranom)**

Ishrana pranom, nazvana još i *Živeti od svetlosti* je fascinantna knjiga o putovanju u oblast fizičkog opstanka samo od Božje svetlosti. Ona se dotiče pitanja fizičke besmrtnosti, spiritualnosti i seksualnosti, odnosa u novom milenijumu i majstorstva uma korišćenjem moćnog programiranja iz nauke o dimenzionalnom biopolju.

Muni Sadu: **SAMADI**

Priručnik za postizanje Samadija (supersvesti) napisan na osnovu ličnog iskustva ovog velikog učenika Bagavana Šri Ramane Maharšija. Knjiga na veoma detaljan način opisuje sve potrebne preduslove i postignuća na stazi da bi se došlo do ovog cilja ljudske evolucije.

Romola Butalia: **U PRISUSTVU PROSVETLJENIH UČITELJA**

Autorka ovog duhovno nadahnjujućeg dela nam, imajući privilegiju da bude u njihovom prisustvu, prenosi poruke i učenja besmrtnog Babadija, Goraknata, i Mahajogi Pilot Babe. U knjizi se govori o Krija jogi, Samadiju i Šivi.

Paramhansa Jogananda: ***LEČENJE POMOĆU BOŽIJE NEOGRANIČENE MOĆI**

***USKLAĐIVANJE FIZIČKIH, MENTALNIH I DUHOVNIH METODA LEČENJA**

***KAKO RAZVITI BOŽANSKU LJUBAV**

"Bog je Sat-Ćit-Ananda, večno postojeće, večno svesno, večno novo Blaženstvo. Mi, kao duše, predstavljamo individualizovanu Sat-Ćit-Anandu. "Iz Blaženstva smo došli, u Blaženstvu živimo i postojimo i sa tim svetim Blaženstvom ćemo se jednog dana stopiti." Sva božanska osećanja – ljubav, samilost, hrabrost, požrtvovanje, poniznost – ne bi imala smisla bez radosti. Radost znači ushićenje, izraz krajnjeg Blaženstva."

Paramhansa Jogananda: **UNIVERZALNOST JOGE**

Veliki jogi, inkarnacija ljubavi, priča o jogi kao univerzalno primenljivoj naučnoj metodi radi postizanja sveprisutne Hristove Svesti i Kosmičke Svesti. U knjizi se, između ostalog, govori i o načinu i duhovnoj dobrobiti posta (gladovanja).

Paramhansa Jogananda: ***GDE SU NAŠI DRAGI KOJI SU NAPUSTILI OVAJ SVET?**

***PREOBLIKOVANJE ŽIVOTA**

U ovim predavanjima možete naći informacije o astralnom svetu, tehnici slanja misli preminulim dušama, načinu kako da pronađete svoje voljene koji su se ponovo rodili i o mnogim drugim stvarima koje su u vezi sa životom duše koja je napustila fizičko telo. Drugi deo knjige

nam pokazuje kako delovati za najviše dobro i izmeniti svoju svest od smrtne u božansku.

Paramhansa Jogananda:
***USREDSREĐIVANJE MOĆI PAŽNJE
RADI POSTIZANJA USPEHA
*KAKO NAĆI PUT KA POBEDI
*USLIŠENE MOLITVE**

U knjizi se govori o meditaciji i usmeravanju pažnje na Božiju moć, o Božijem poučavanju uz pomoć posvetljenih duša, jačanju snage volje i o principima ispravne molitve.

Dr C. P. Mital:
ČUDA URINOTERAPIJE

U knjizi je dato objašnjenje urinoterapije, tehnike urinoterapije i primeri u lečenju bolesti kože, posekotina, rana i opekotina, bolesti oči, ušiju, nosa i zuba, prehlada, kašlja i astme, bolesti bubrega, kamena u bubregu i dijabetesa, kancera, gangrene, srčanih bolesti, bolesti probavnog trakta, ženskih bolesti itd.

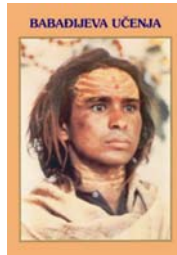
C. W. Leadbeater: **ASTRALNI SVET**

Knjiga čuvenog engleskog hermetiste i teozofa koja na zadivljujući način predstavlja svet sa one strane pojavnog sveta, njegove stanovnike, sile i zakone. Ovaj prostrani plan suptilnih vibracija u kome funkcionišu naše emocije i u koji odlazimo posle fizičke smrti zahvaljujući ovoj knjizi više nije tajna.

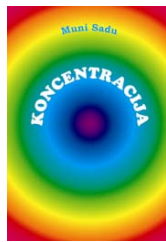
J.R. Santjago: **KRIJA JOGA – NAUKA SAMOOSTVARENJA**

Krija joga je jedan od najmoćnijih metoda duhovnog razvoja koji je Mahavatar Babadi ponovo obznanio čovečanstvu preko svojih prosvetljenih učenika (Lahiri Mahasaja, Šri Juktešvar, Paramhansa Jogananda...) U ovoj knjizi se govori o Patandalijevoj jogi, istoriji krija joge, disciplini i tehnikama krija joge, krija joga pranajami i krija joga meditaciji.

BABADIJEVA UČENJA

Knjiga predstavlja zbirku beseda sa satsanga koje je držao Mahavatar Babadi iz Heirikana. Istina, jednostavnost i ljubav je ono što nam poručuje onaj koji je na ovaj svet došao materijalizacijom iz viših sfera i koji je večni Gospod u ljudskom obliku.

Muni Sadu: **KONCENTRACIJA (Vodič za ovladavanje umom)**

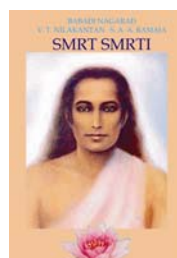
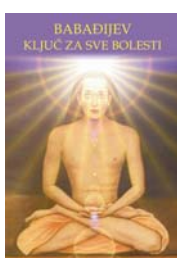
Kroz pravu koncentraciju se postižu velike stvari u životu, pa i one najviše. Ova knjiga predstavlja svetionik za one koji slede put duha i koji žele da imaju plodonosan život. U knjizi su date psihološke pripreme, ključevi i tehnike koncentracije. Prolazak kroz ovaj kurs omogućava istinsku meditaciju što je preduslov za postizanje Samadija.

Nudimo vam i tri knjige koje razotkrivaju vrhunska jogijska znanja, životne pouke i metode za postizanje oslobođenja i besmrtnosti. Knjige je besmrtni Babađi Nagaradž (guru Lahirija Mahasaje, naširoko poznat na osnovu "Autobiografije jednog jogija" Paramhansa Joganande) diktirao V. T. Nilakantanu, a jogi S. A. A. Ramaja im je napisao predgovore:

1. Glas Babađija – Razotkriveni misticizam Uvodna priča o carstvu Slobode...

2. Babađijev ključ za sve bolesti (Krija) U knjizi je objašnjeno poreklo i suština univerzuma, rad na spoznaji Sopstva i dato rešenje za sve nedaće...

3. Smrt smrti (Krija) U ovoj knjizi Babađi otkriva znanje i mudrost kojima se postiže besmrtnost.

U pripremi:

Č. V. Lidbiter: **NEBESKI SVET
NJEGOVE KARAKTERISTIKE I STANOVNICI**

Za informacije u vezi sa knjigama
iz oblasti joge, duhovnog razvoja i ishrane
možete se obratiti na

velickovic@ptt.yu

i na telefone 064 1907772 i 064 1259933

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

613 . 261 : 141.332

613 . 261 : 133

БЕЗАНТ, Ани

Vegetarijanstvo u svetlu teozofije / Ani
Bezant. Vegetarijanstvo i okultizam / Čarls
Webster Lidbiter ; [prevod Aleksandar
Veličković, Ivan Đolić]. – Pirot : A.
Veličković, 2006 (Pirot : Pi-press). – 57
str. ; 21 cm

Prevod dela: 1. Vegetarianism in the Light
of Theosophy / by Annie Besant ; 2.
Vegetarianism and Occultism / by Charles
Webster Leadbeater. – Tiraž 500. – Str.
51-57: Pogovor / Aleksandar Veličković

ISBN 86-86023-03-7

1. Лидбитер, Чарлс Вебстер: Вегетаријанство
и окултизам

а) Вегетаријанство б) Теозофија с)

Окултизам

COBISS.SR-ID 134381324